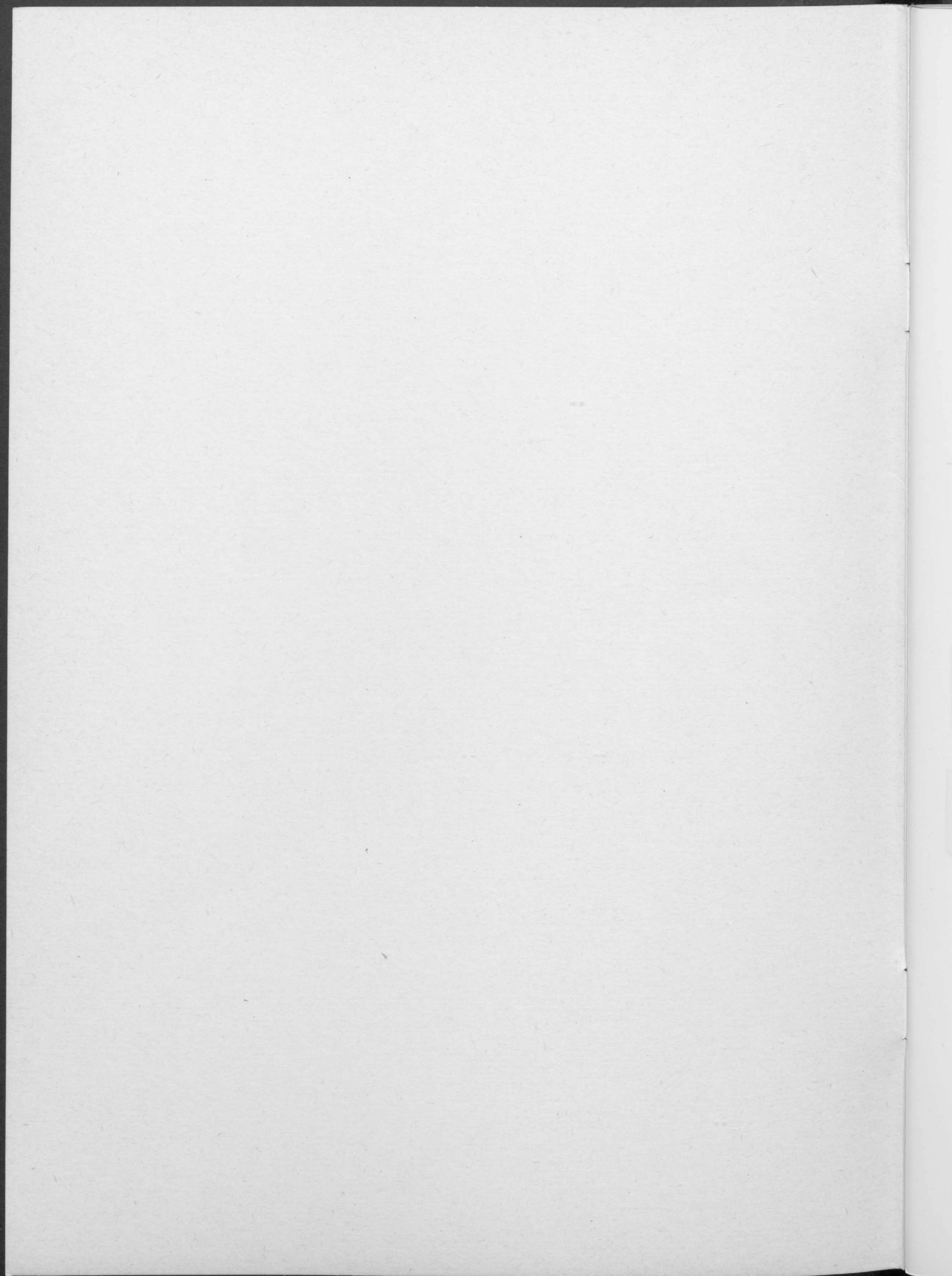

SANOMA OSAKEYHTIÖ

Toimintakertomus
vuodelta 1980

SANOMA OSAKEYHTIÖ

Toimintakertomus vuodelta 1980

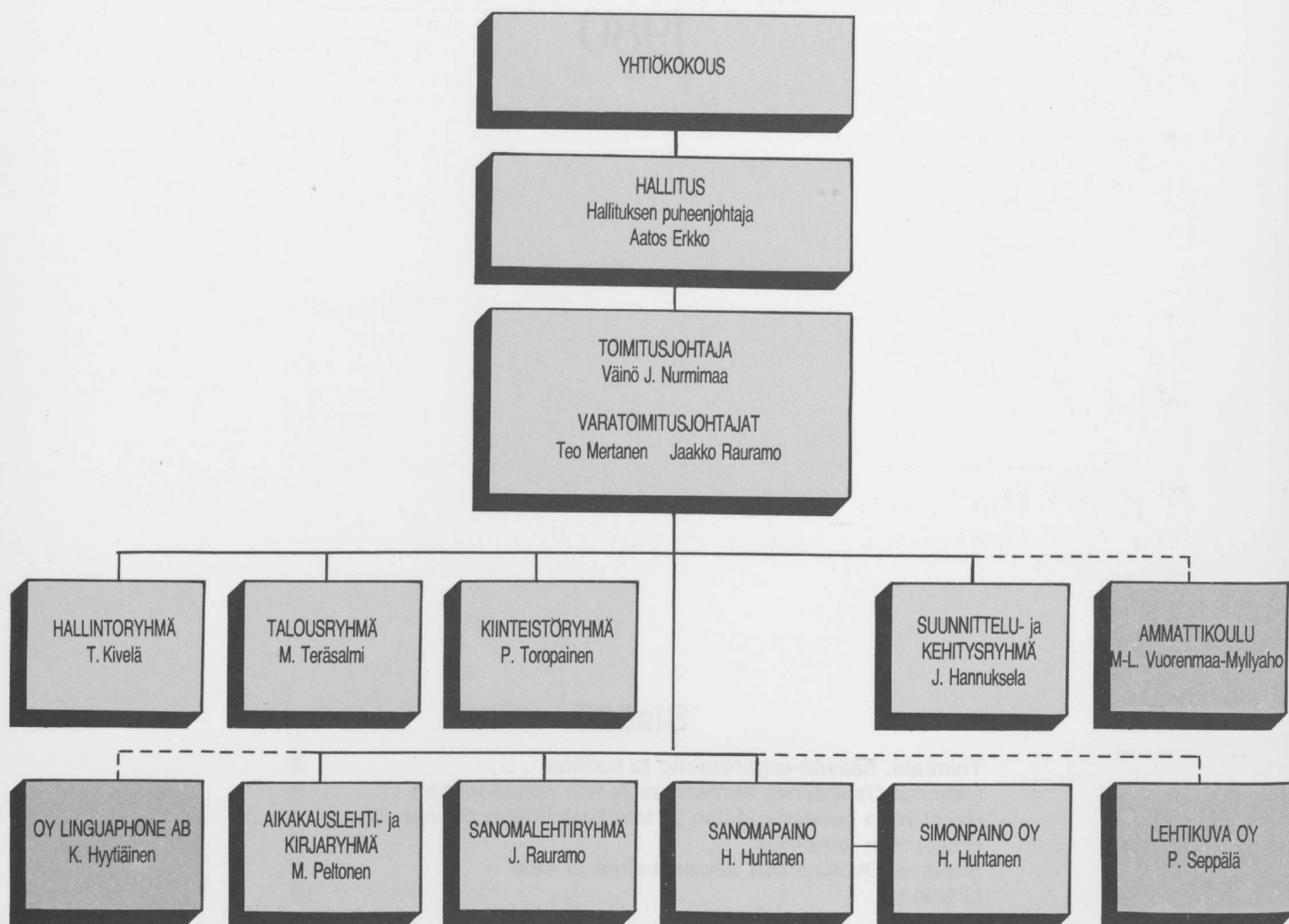
Sisältö

Toimiala, hallinto-organisaatio ja hallitus	2
Sanoma Osakeyhtiö numeroina ja lv:n jakautuminen	3
Hallituksen puheenjohtajan ja toimitusjohtajan puheenvuoro	4
Hallituksen kertomus	6
Sanoma Osakeyhtiön tuloslaskelma ja tase	9
Liitetiedot	12
Lisätiedot	13
Rahoituslaskelma	18
Konsernin tuloslaskelma	15
Konsernin tase	16
Liitetiedot	16
Konsernin rahoituslaskelma	17
Palkat	18
Tilintarkastuskertomus	19
Hallitus ja ehdotus voittovarojen käytöstä	20
Liitteet:	
— Sanomalehtiryhmä	21
— Sanomapaino	23
— Aikakauslehti- ja kirjaryhmä	24
— Lehtikuva Oy	26
— Oy Linguaphone Ab	27
— Simonpaino Oy	27
— Henkilöstö	28
— Ammattikoulu	29
— Tilastotietoja	30
— Luottamushenkilöt	32
— Johtajisto ja päätoimittajat	36
Nuorisourheilu ja Helsingin Sanomat	34

Päivälehteä kustantamaan vuonna 1889 perustetun, Helsingin Sanomalehtiosa-
keyhtiön nimellä toimintansa aloittaneen Sanoma Osakeyhtiön toimialana on yh-
tiöjärjestyksen mukaan sanoma- ja aikakauslehtien sekä muiden julkaisujen kus-
tantaminen ja muu tiedonvälitys, kirjapainotoiminnan sekä muun edelliseen liitty-
vän teollisen ja kaupallisen toiminnan harjoittaminen.

Sanoma Osakeyhtiö 1981

Hallitus

Aatos Erkko, puheenjohtaja
Teo Mertanen, varapuheenjohtaja
Aarne Castrén
Pentti J. K. Kouri
Väinö J. Nurmimaa
Jaakko Rauramo
Patricia Seppälä

Sanoma Osakeyhtiö numeroina

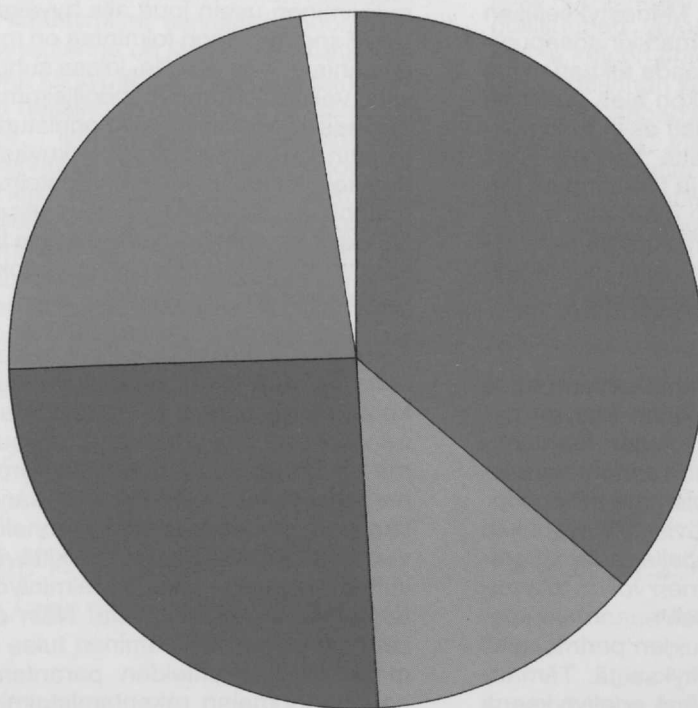
	1980	1979
Liikevaihto	604,2 mmk	492,4 mmk
Tulos	15,4 mmk	6,6 mmk
Palkat (m.l. vuosilomapalkkavarauksen muutos)	211,7 mmk	172,2 mmk
Taseen loppusumma	444,8 mmk	353,5 mmk
Osakepääoma	14,2 mmk	7,1 mmk
Henkilökunta	2 564 henkeä	2 450 henkeä
Jakajat	2 083 henkeä	1 705 henkeä
Asiamiehet	2 928 henkeä	3 095 henkeä
Paperin kulutus	62,1 milj. kg	54,1 milj. kg
Painoväriin kulutus	0,80 milj. kg	0,69 milj. kg

Sanoma Osakeyhtiön liikevaihdon 604.152.863,31 mk jakautuminen eri kustannuseriin

Muut kustannukset 22,9 %

Tulos 2,6 %

Palkat ja palkkiot 36,1 %

Raaka-aineet 25,5 %

Sosiaalikulut 12,9 %

Hallituksen puheenjohtajan ja toimitusjohtajan puheenvuoro

Nopeasti ja yllättävästi muuttuvissa olosuhteissa on kaiken yritystoiminnan ongelmaksi muodostunut halumme ja kykymme nopeasti sopeutua uuteen tilanteeseen ja vastata uusiin haasteisiin. Tämä ei voi tapahtua suunnitelmitta pelkästään nopeiden riskipäätösten varassa. Toimintakertomus on katsaus tapahtumiin, jotka ovat olleet ja menneet. Näillä tapahtumilla on kuitenkin kaksi merkittävää tehtävää. Ensiksikin niistä saadut kokemukset auttavat meitä välttämään virheitä tulevaisuudessa ja toiseksi tulevaisuudenmenestys on epävakaisissa oloissa mahdollinen vain, jos sen taustana on tuloksekas menneisyys.

Vuosi 1980 oli yhtiömme historiassa hyvä vuosi. Se olisi ollut vieläkin parempi, ellei vuoden lopussa puhjennut kolmiviikkoinen sanomalehtimieslakko olisi heikentänyt tulosta. Puuttumatta sen tarkemmin lakon syntyyn ja kestoon vaikuttaneisiin yksityiskohtiin on syytä todeta, että sanomalehtitalojen sisäisissä asioissa on vielä paljon tehtävissä. Menestyksellisen yritystoiminnan pohjana oleva työmarkkinaosapuolten välinen luottamus on voitava saada aikaan myös tällä työmarkkinoiden alueella. Lakon ajan uutispalvelun sekavuudesta nousee selvästi esiin tutkimuksen varmistettu toteamus siitä, että sanomalehtiä edelleen pidetään luotettavimpina ja tärkeimpinä tiedonvälittäjinä. Tällä havainnolla on oleellinen merkitys yhtiömme ja koko sanomalehdistömme kehitysarvioinneissa ja tulevien vuosien toimintastrategioiden määrittelyssä. Sanomalehdistön asema on Suomessa vahva.

Toimintamme ja suunnittelumme lähtökohtana tulee olla se, ettei esimerkiksi levikkilukujen kasvun pyhäytymisen tarvitse merkitä levikkilukujen taantumisen alkamista. Vertailemalla Suomen sanomalehdistön kehityskuvaa muihin maihin, tulemme siihen lopputulokseen, että meillä on käytettävissämme joukko omaperäisiä ratkaisuja. Näiden edelleen jalostaminen ja uusien ratkaisujen kehittäminen voivat tulevaisuudessakin taata sen, että Suomen sanomalehdistön kehitys poikkeaa edukseen muiden perinteisesti vahvojen sanomalehtimaiden kehityksestä. Tämänkaltaisen kehityksen välttämättömänä edellytyksenä on kuitenkin työmarkkinaosapuolten luottamukseen perustuva yhteistyö.

Vaikka suomalaiset lukevatkin paljon, on aikakauslehtien kehitys Suomessa ollut epävakaa. Omien ai-

kakauslehtiemme tyydyttävä kokonaistulos sisältää taloudelliselta tulokseltaan varsin eritasoisia lehtiä. Tämä havainto ei kuitenkaan merkitse sitä, että julkaisupolitiikassamme tapahtuisi lähiaikoina oleellisia muutoksia. Aikakauslehtiemme tavoitteena on edelleenkin luotettavan ja pitkäaikaisen lukijasuhteen synnyttäminen. Tämä merkitsee sensaatiohakuisuuden välttämistä ja niin taloudellisten kuin henkistenkin voimavarojen ohjaamista pitkällä tähtäyksellä tulokselliseen aikakauslehtistrategiaan. Kun aikakauslehtien, kirjojen ja erikoistuotteiden tavoitteet edellä mainitun päästrategian pohjalta ovat puhtaasti liiketaloudellisia, ideologisista päämääristä vapaita, merkitsee tämä sitä, että toiminnan tuloksellisuuteen kiinnitetään entistä enemmän huomiota.

Maamme kaupallisten painojen tulokuva on vuosittain vaihdellut voimakkaasti. Taloudellisen tilanteen kiristyessä on alalle ollut ominaista voimakkaan hintakilpailun seurauksena liiketaloudellisen tuloksen putoaminen usein jopa alle hyväksyttävän minimirajan. Sanomapainon toimintaa on määrätietoisesti pyritty ohjaamaan alueille, joissa suhdannevaihtelut olisivat vaikutuksiltaan mahdollisimman pieniä. Erikoistumisessa on toistaiseksi onnistuttu hyvin. Lähivuosinakin on varauduttava jatkuvasti uhraamaan resursseja kaupalliseen painatustoimintaan. Niin sanomalehtipainatuksen kuin kaupallisen painatuksenkin kohdalla on selvästi havaittavissa laitteiden ja menetelmien käyttöiän lyheneminen, joka vaikuttaa tulosta vaatimustasoa nostavasti.

Sanoma Osakeyhtiön kaiken kattavana johtajajatkusena on ollut jo vuosia jatkuvuuden varmistaminen, kehitysmuotoisuus ja vakavaraisuuden säilyttäminen kaikissa olosuhteissa. Sen seurauksena yhtiömme toimintaa on luonnehdittu varovaiseksi. Yhtiömme tärkeimmän toimintalinjan, sanomalehtien julkaisemisen merkitys on valtakunnallisessa, vapaassa viestintäkentässä hyvin merkittävä. Varovaisuus ei kuitenkaan anna oikeutta laiminlyödä tulevaisuuden tarjoamia mahdollisuuksia. Näin ollen yhtiön teknisen valmiuden kehittäminen tulee edelleenkin jatkumaan. Työolosuhteiden parantaminen tuo mukanaan Sanomalan rakentamistoiminnan jatkamistarpeen. Tämä vuorostaan tulee sitomaan huomattavasti yhtiön taloudellisia voimavaroja. Yhtiömme toimintoihin perinteisesti kuulunut painettu kuvallinen ja sanallinen viestintä on saanut viime vuosina rinnalleen kielenopetuksen ja sähköisen tekstiviestinnän,

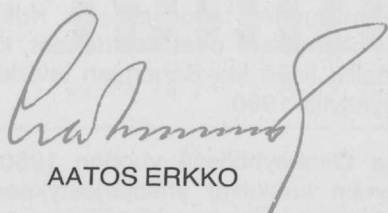
Telsetin. Liittyessämme vuoden 1981 alkupuolella osakkaaksi kaapelitelevisioyhtiöön, Helsinki Televisio Oy:öön, voimme sanoa olevamme vahvasti mukana siinä kehitystyössä, jonka tuloksena muotoutuu seuraavan vuosituhannen vapaan viestinnän palvelujen kokonaistarjonta.

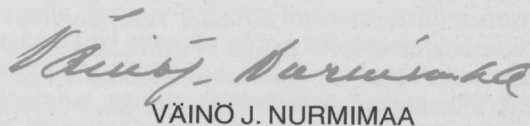
Yrityselämä on kokonaisuus, jonka lähtökohtana on ihmisten vapaaehtoinen työpanoksensa sijoittaminen vapaaehtoisen pääomapanoksen rinnalle. Nämä panostukset onnistuvat — ei suinkaan vain lakien, määräysten ja sopimusten kirjaimellisella toteuttamisella — vaan molempien voimavarojen hyödyntämisellä luontevan ja avoimen kanssakäymisen pohjalta. Jos lähtökohtana on kehitysmuutosehdotus, luottamus keskinäiseen yhteistyöhön ja toisen työn arvostus, on lopputulos kohtuulliset odotukset täyttävä.

Vuosi 1981 merkitsee ennusteiden mukaan taloudellisen kehityksen kääntymistä selvästi huonompaan suuntaan. Työllisyystilanne on jälleen heikkenemässä ja inflaatiovauhti kiihtymässä. Taloudellisen tilanteen kehittyminen heijastuu välittömästi tärkeimpään tulolähteeseemme, ilmoitteluun. Ilmoitusmäärien pieneneminen merkitsee suoraan yhtiön taloudellisen tuotoksen heikkenemistä. Vaikka laskukausi vuoden loppupuolella toteutuisikin, olemme varautuneet siihen paremmin kuin aikaisemmin. Yhtiömme investoinnit on suunnattu siten, että suhdannevaihtelujen vaikutukset toiminnassamme tasoittuisivat. Suhdannevaihtelujen vaikutuksia voidaan vielä nykyisestäkin vaimentaa riittävällä ja monipuolisella

henkilöstön koulutuksella uusiin, entistä vaativampiinkin tehtäviin. Kaiken tämän lähtökohtana tulee olla henkilöstön yhteistyö, johon laki yhteistoiminnasta yrityksissä antaa sopivat puitteet.

Mikään viestinnän alue ei ole itsetarkoitus. Viestinnän tarjoamat palvelut ovat viestin vastaanottajan valinnanvapautta korostavia. Viestin lähettäjän vapaus on vastuuta. 70-luku merkitsi graafiselle alalle mullistavaksi luonnehdittuja muutoksia. Siirryimme kuumasta metallista kylmään ladontaan, kohopainosta offsetiin, rajoitetuista käsityötehtävistä integroituihin järjestelmiin jne. 80-luku on valmistautumista satelliittikauteen. Kaikissa teknisten mahdollisuuksien tarjoamissa tilanteissa tulee kuitenkin päätehtävänä ja lähtökohtana olemaan luova ja toteuttava ihminen, päätehtävänä ja vastaanottajana entistä paremmin koulutettu, vaativa ihminen, asiakas. Uudet viestinnän menetelmät ja järjestelmät ovat vain entistä nopeampia, paremman laadun ja palvelumahdollisuuden tarjoavia työvälineitä, joiden hankkimisen ja käytön ehtona on menestyvä yritystoimintamme. Viestinnän kehitystä seurattaessa on muistettava, että painovapauslaki laadittiin lähinnä painokoneilla toteutettavaa viestintää varten. Tulevaisuudessa viestimien osalta tarvitsemme uuden painovapausajattelun. Viestinnän palveluksessa toimivien on valppaasti ja määrätietoisesti pidettävä huolta siitä, että kansalaisten valinnanmahdollisuudet säilyvät ja oman tulevaisuutensa vuoksi toimittava määrätietoisesti keskittymistä ja tarjonnan supistumista vastaan.

AATOS ERKKO

VÄINÖ J. NURMIMAA

Hallituksen kertomus Sanoma Osakeyhtiön toiminnasta v. 1980

Suomen talouselämälle oli vuosi 1980 pääosin hyvä. Teollisuuden käyttöaste oli korkea, ja investoinnit lisääntyivät. Kansainvälinen kilpailukyky parani, ja ulkomaankauppa kehittyi suotuisasti.

Vuoden alussa vallinnut korkea työttömyys väheni, ja tilastoitujen työttömien luku aleni sinänsä yhä korkean sadantuhannen rajan alapuolelle noustakseen jälleen vuoden lopulla kausiluontoisesti sen yli. Eräillä alueilla ja aloilla ei todellista työttömyyttä ollut lainkaan. Etelä-Suomessa voidaan ammattityöväen osalta puhua pikemminkin työvoimapulasta.

Vilkastuneesta investointitoiminnasta johtuen kauppatase ja myös vaihtotase jäivät muutaman positiivisen vuoden jälkeen taas alijäämäisiksi. Rahamarkkinat kiristyivät voimakkaasti vuoden loppua kohden, ja ulkomainen korkotaso nousi ennätyslukemiin. Meilläkin korotettiin helmikuun alussa korkoja noin yhdellä prosenttiyksiköllä, mutta korkotaso Suomessa oli silti vain noin puolet esim. Yhdysvaltojen lukumista eron ollessa suurimmillaan.

Hyvän vuoden huolenaiheista voidaan vaihtotaseen heikentymisen ohella mainita inflatiovauhdin vähittäinen lisääntyminen koko vuoden ajan. Vuoden 1980 aikana huononi markan sisäinen ostoarvo noin 14 %, mutta suhteessa ulkomaan valuuttoihin markan arvo pysyi kuitenkin vakaana.

Bruttokansantuotteen nousu oli vuonna 1980 viiden prosentin luokkaa ollen jo toisena vuotena peräkkäin OECD-maiden korkeimpia.

Sanoma Osakeyhtiön pääalat, kustannustoiminta ja graafinen teollisuus, kehittyivät Suomessa suotuisasti. Sanomalehtien levikit ja erityisesti myydyin ilmoitustilan määrä nousivat selvästi vuoden aikana. Hyvästä kehityksestä, jos kohta samalla kiristyvistä kilpailusta, oli osoituksena mm. kuuden lehden päätös lisätä viikoittaiset ilmestymiskertansa kuudesta seitsemään. Aikakauslehtien tilannetta vaikeutti kiristynyt kilpailu aikakauslehtien välillä sekä myös korvaavien tuotteiden kanssa. Tästä syystä kehitys ei ollut yhtä suotuisa kuin sanomalehtien osalta. Muutamat merkittävimmät toimialarationalisointiin tähtäävät lehtikaupat ja kustantajien keskinäiset järjestelyt loivat kuitenkin uusia edellytyksiä järkipäisemmälle kehitykselle. Graafinen teollisuus saattoi nauttia lisääntyneestä kysynnästä koti- ja ulkomailla sekä

aikaisempien vuosien suurten investointien antamista teknisistä mahdollisuuksista tehokkaampaan ja korkeatasoisempaan tarjontaan.

Lehtialan kentän merkittävin — ja kielteisin — tapahtuma vuoden aikana oli 13. 11. 1980 alkanut toimittajalakko. Se katkaisi noin kolmeksi viikoksi sanomalehtien ilmestymisen ja jätti tiedonvälityksen pelkätään sähköisten viestintien varaan. Eduskunnan puhemiehen lausuttua huolestumisensa tiedonkulun vakavasta häiriintymisestä saatiin neuvottelut uudelleen käyntiin valtakunnansovittelijan johdolla ja lakko päättyi 2. 12. 1980.

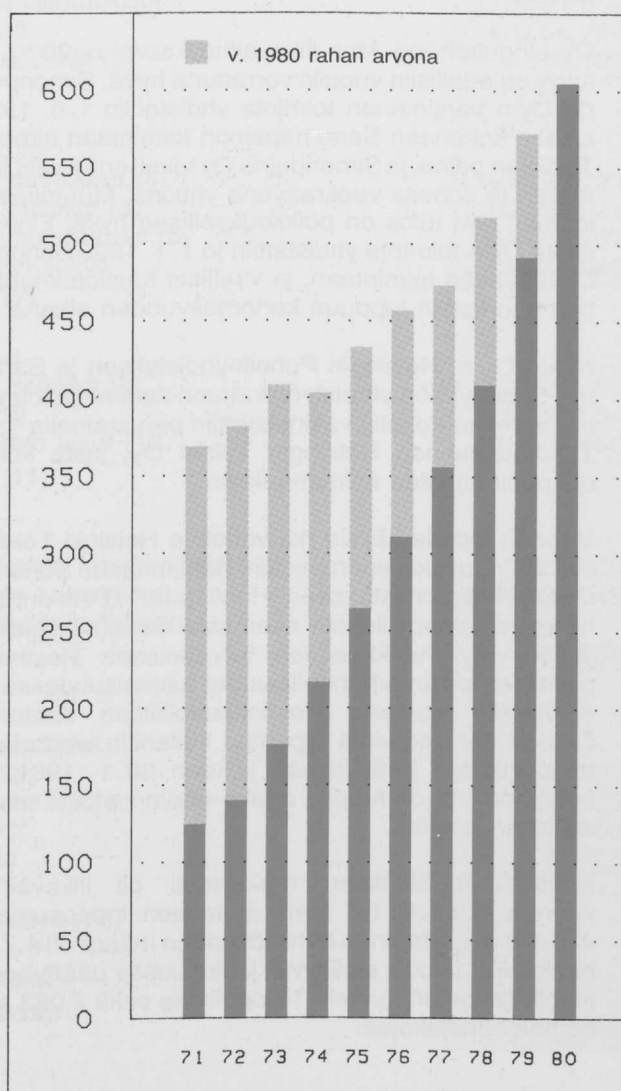
Paitsi tiedonvälityksen häiriintymistä lakko aiheutti moninaisia työllisyys- ym. vaikeuksia alkaen lehtien muusta henkilökunnasta, jakajista ja myyjistä aina ilmoittajiin ja mainosalaan saakka. Sanoma Osakeyhtiön osalta pystyttiin lomautukset välttämään. Helsingin Sanomien tilaajille päätettiin lakon aiheuttamat menetykset korvata tilauskauden pituudesta riippuen jatkamalla tilausaikaa tai ottamalla huomioon poisjääneiden numeroiden osuus tilausmaksun vähennyksenä. Nämä toimenpiteet merkitsivät yli kahdeksan miljoonan markan kustannuksia muiden lakon aiheuttamien kustannusten lisäksi.

Aikakauslehtiin lakko vaikutti paljon lievemmin kuin sanomalehtiin, koska kaikki ne lehdet, joiden aineisto oli valmiina painossa ennen lakon alkamista, voitiin painaa ja toimittaa ostajille. Näin vain harvat aikakauslehdet jäivät lakon aikana kokonaan ilmestymättä.

Ilta- ja viikolehtimarkkinoille saatiin jälleen kilpailija muutaman vuoden tauon jälkeen. Kuten aikaisemmatkin kokemukset ovat osoittaneet, kilpailijan tulo markkinoille lisää Ilta-Sanomien levikkiä. Näin kävi myös syksyllä 1980.

Sanoma Osakeyhtiössä vuoden 1980 merkittäviin tapahtumiin kuuluivat yhtiöjärjestyksen muutos ja osakepääoman korotus. Yhtiöjärjestyksen muutoksen, joka hyväksyttiin ylimääräisessä yhtiökokouksessa 17. 10. 1980 ja merkittiin kaupparekisteriin vuoden viimeisenä päivänä, teki tarpeelliseksi lähinnä vuoden alussa voimaan astunut uusi osakeyhtiölaki. Muutokset olivat kuitenkin enimmäkseen muodollisia.

Sanoma Osakeyhtiön liikevaihto (mmk)

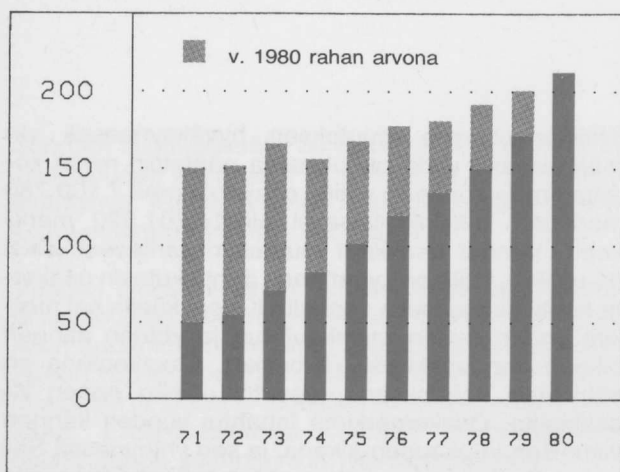
Yhtiöjärjestyksen muutoksen hyväksyneessä ylimääräisessä yhtiökokouksessa päätettiin myös korottaa rahastoannilla yhtiön osakepääoma 7.100.760 markasta kaksinkertaiseksi eli 14.201.520 markkaan. Vanhat osakkeet muutettiin kantaosakkeiksi (K-osake), joilla on kymmenen äntä kutakin osaketta kohti, ja jokaisella vanhalla K-osakkeella sai merkitä yhden uuden etuoikeutetun ja yhteen ääneen oikeuttavan osakkeen (E-osake). Etuoikeutena on vähintään kahdeksan prosentin osinko ennen K-osakkeita. Osakemerkintä tapahtui vuoden kahden viimeisen kuukauden aikana, ja sen yhteydessä Sanoma Osakeyhtiön osaksmäärä lisääntyi runsaalla kymmenellä prosentilla 271 osakkaaseen. Varat osakepääoman korottamiseen siirrettiin arvonnkorotusrahastosta.

Sanoma Osakeyhtiön toiminnan taloudellinen tulos kehittyi vuoden mittaan samansuuntaisesti toiminnan kanssa. Vuodesta näytti muodostuvan myös taloudellisesti erittäin hyvä. Tämän kehityksen katkaisi kuitenkin edellä mainittu lakko, joka ajallisesti osui loppuvuoden ilmoitushuippuun eli joulumarkkinoiden aikaan. Lakosta huolimatta muodostui vuoden tulos hyväksi.

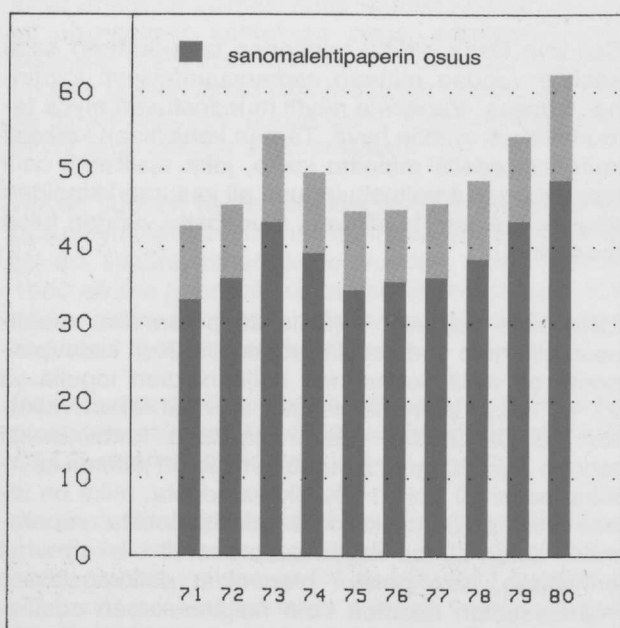
Liikevaihto lisääntyi vajaalla 23 prosentilla, reaalisesti siis noin yhdeksällä prosentilla. Kun kasvuprosentti oli vielä kolmannen neljänneksen lopulla yli 27 %, näkyy pienenemisessä selvästi lakon vaikutus. Eläkesäätiölle vastuuvajauksen kattamiseksi tehdyn noin 28 mmk:n suuruisen siirron jälkeen käyttökateeksi jäi noin 11 % liikevaihdosta, mikä on lähes viisi prosenttiyksikköä edellisvuotista vähemmän. Ilman siirtoa käyttökateprosentti olisi pysynyt ennallaan. Kun poistot pienenevät poikkeuslakien voimassaolon lakattua noin neljännekseen edellisvuotisesta, kasvoi kirjanpidollinen tulos noin yhdeksällä miljoonalla markalla eli 15,5 miljoonaan markkaan, mikä on n. 2,6 % liikevaihdosta. Yhtiön rahoitustilanne pysyi koko vuoden sangen vahvana, mitä osoittaa myös nettokorkojen positiivinen summa, noin 3,0 mmk.

Investoinnit olivat sanomalehtipainossa pääosin täydennyshankintoja ja Sanomapainossa vanhentuvan konekannan uudistusta. Investointien yhteissumma oli vajaat 55,0 mmk.

Sanoma Osakeyhtiön maksamat palkat (mmk)

Paperinkulutus Sanoma Osakeyhtiössä (milj.kg)

Sanoma Osakeyhtiön kokonaan omistamista tytäryhtiöistä Lehtikuva Oy:n toimintaan vaikutti voimakkaimmin olympiavuosi. Sen johdosta liikevaihto kasvoi noin kolmanneksella ja tuloskin kaksinkertaistui. Tästä huolimatta tulos oli epätydyttävä, mihin osaltaan vaikutti myös Lehtikuva Oy:tä koskenut toimittajalakko.

Oy Linguaphone Ab:n liikevaihto kasvoi n. 20 %, ja tulos on edellisiin vuosiin verrattuna hyvä. Simonpaino Oy:n varsinainen toiminta yhdistettiin 1.6. 1980 alkaen kokonaan Sanomapainon toimintaan nimellä Tapiolan paino, ja Simonpaino Oy toimii enää vain toimitilaa ja koneita vuokraavana yhtiönä. Muutoksista johtuen sen tulos on poikkeuksellisen hyvä. Finnvisuals Oy:n toiminta yhdistettiin jo 1.1. 1980 Sanoma Osakeyhtiön toimintaan, ja viralliset fuusiotoimenpiteet suoritettiin loppuun kertomusvuoden aikana.

Nokia Oy:n, Helsingin Puhelinyhdistyksen ja Sanoma Osakeyhtiön yhteistyönä suunnittelema ja toteutettava Telset-kokeilu vakinaistettiin perustamalla 1.4. 1980 itsenäinen Helsingin Telset Oy, josta kukin osapuoli omistaa kolmanneksen.

Vuoden lopulla käytiin neuvotteluja Helsinki Televisio Oy:n osake-enemmistön hankinnasta Sanoma Osakeyhtiön omistukseen. Huolimatta HTV:n erittäin heikosta taloudellisesta asemasta Sanoma Osakeyhtiö ryhtyi hankkeeseen turvatakseen viestintäpoliittiset toimintamahdollisuudet tulevaisuudessa ja erityisesti alkavana viestintäsatelliittien kautena. Osakkeiden merkintä tapahtuu kuitenkin vasta kertomusvuoden päättymisen jälkeen 30.1. 1981, ja tarkoituksena on luopua osake-enemmistöstä mahdollisimman pian.

Konsernitiilinpäätöksen mukaisesti oli liikevaihto vuonna 1980 611,5 mmk ja taseen loppusumma 435,1 mmk. Yhteinen henkilökunnan määrä oli 4.717 henkilöä. Lukuun sisältyvät joulukuussa päättyneen toimittajakoulun kurssin 15 oppilasta sekä 2.083 sanomalehdenjakajaa.

Sanoma Osakeyhtiö

Tuloslaskelma 1.1.-31.12. 1980

	1980	1979
Myyntituotot	791.958.075,93	646.102.487,52
Myyntin oikaisuerät		
Alennukset (1)	35.096.321,01	
Luottotappiot (2)	1.589.373,16	
Liikevaihtovero	24.361.052,00	
Provisiot ja mainostoimistopalkkiot	73.791.653,99	
Tuoterahdit	46.096.709,46	
Muut oikaisuerät (3)	6.870.103,00	
	<u>187.805.212,62</u>	
Liikevaihto	604.152.863,31	492.373.618,93
Muuttuvat kulut		
Aineet ja tarvikkeet (4)	163.494.729,47	
Palkat ja palkkiot (5)	162.024.221,14	
Muut muuttuvat kulut (6)	54.809.757,84	
— varaston lisäys	— 9.561.965,82	
	<u>370.766.742,63</u>	
Myyntikate (7)	233.386.120,68	194.430.879,76
Kiinteät kulut		
Palkat ja palkkiot (8)	56.335.389,60	
Vuokrat (9)	8.727.084,60	
Muut kiinteät kulut (10)	101.652.660,28	
	<u>166.715.134,48</u>	
Käyttökate (11)	66.670.986,20	77.830.431,27
Poistot (12)		
Rakennuksista ja rakennelmista	1.988.450,59	
Koneista ja kalustoista	13.622.045,54	
Muista pitkävaikutteisista menoista	487.988,79	
	<u>16.098.484,92</u>	
Liikevoitto	50.572.501,28	8.890.943,60
Muut tuotot ja kulut		
Korkotuotot	13.370.867,85	
Osinkotuotot	1.021.825,60	
Muut tuotot	2.177.150,94	
Muut kulut	— 177.725,20	
	<u>16.392.119,19</u>	
	66.964.620,47	22.827.866,08
Varausten lisäys (13)	— 36.269.000,00	
Korkokulut	— 10.323.041,18	
Välittömät verot	— 4.942.548,20	
Tilikauden voitto	<u>mk 15.430.031,09</u>	<u>mk 6.557.538,47</u>

(Suluissa olevat luvut viittaavat kohtaan "lisätietoja tuloslaskelmasta ja taseesta")

Sanoma Osakeyhtiö

Tase 31.12. 1980

Vastaavaa

1980

1979

Rahoitusomaisuus

Rahat ja pankkisaamiset	38.969.282,79		
Myyntisaamiset	126.660.389,93		
Lainasaamiset (14)	84.045.983,16		
Ennakkomaksut	587.030,99		
Siirtosaamiset	8.243.562,61		
Muut rahoitusvarat	<u>1.908.614,92</u>	260.414.864,40	217.362.084,35

Vaihto-omaisuus (15)

Aineet ja tarvikkeet	31.369.998,62		
Valmiit tavarat ja keskeneräiset työt	<u>7.273.026,66</u>	38.643.025,28	29.081.059,46

Käyttöomaisuus ja muut pitkävaikutteiset menot

Maa-alueet	22.025.116,11		
Lisäys	<u>37.800,00</u>	22.062.916,11	
Rakennukset ja rakennelmat	13.757.058,91		
Lisäys	<u>4.437.450,98</u>		
	18.194.509,89		
Poistot	<u>1.988.450,59</u>	16.206.059,30	
Koneet ja kalusto	24.491.687,76		
Lisäys	<u>23.014.812,48</u>		
Vähennys	<u>1.553.403,71</u>		
	45.953.096,53		
Poistot	<u>13.622.045,54</u>		
	32.331.050,99		
Ennakkomaksut (16)	<u>30.296.683,20</u>	62.627.734,19	
Osakkeet ja osuudet	18.531.634,32		
Lisäys	<u>2.996.814,73</u>		
Vähennys	<u>5.750,00</u>	21.522.699,05	
Osakkeet, tytäryhtiöt	22.084.752,95		
Vähennys	<u>64.770,00</u>	22.019.982,95	
Muut pitkävaikutteiset menot (17)	<u>1.188.377,62</u>		
Lisäys	<u>603.396,97</u>		
	1.791.774,59		
Poisto	<u>487.988,79</u>	1.303.785,80	145.743.177,40
		<u>mk 444.801.067,08</u>	<u>107.031.097,37</u>
			<u>353.474.241,18</u>

Vastattavaa

1980

1979

Vieras pääoma

Lyhytaikainen

Ostovelat

20.111.619,41

Ennakkomaksut (18)

106.247.008,98

Siirtovelat (19)

57.157.157,01

Muut lyhytaikaiset velat (20)

12.586.855,62

196.102.641,02

155.241.870,41

Pitkäaikainen

Eläkelainat (21)

140.562.037,09

Muut lainat (22)

8.604.183,57

149.166.220,66

148.637.029,26

Varaukset

Investointivaraukset

40.018.000,00

Muut varaukset

3.049.000,00

43.067.000,00

6.798.000,00

Oma pääoma

Sidottu

Osakepääoma (23)

14.201.520,00

Arvonkorotusrahasto

1.399.240,00

15.600.760,00

Vapaa

Käyttörahasto

17.867.447,81

Voitto edell. vuosilta

7.566.966,50

Tilikauden voitto

15.430.031,09

40.864.445,40

56.465.205,40

42.797.341,51

mk 444.801.067,08

353.474.241,18

Liitetiedot 31.12. 1980

1. Oman pääoman muutokset

Osakepääoma

1.1. 1980

osakkeita 236.692 kpl, sarja K	7.100.760,00
Osakeanti 236.692 kpl, sarja E	+ 7.100.760,00
	<u>14.201.520,00</u>

Arvonkorotusrahasto

1.1. 1980

	8.500.000,00
Käytetty osakepääoman korotukseen	- 7.100.760,00
	<u>1.399.240,00</u>

Lahjoitusvaraus

1.1. 1980

	—
Siirretty voittovaroista	200.000,00
Annettu lahjoituksia	<u>200.000,00</u>

Voittovarot

1.1. 1980

	9.329.133,70
Käytetty osingonjakoon	- 1.562.167,20
Siirretty lahjoitusvaraukseen	- 200.000,00
	<u>7.566.966,50</u>
Tilikauden voitto	<u>15.430.031,09</u>
	<u>22.996.997,59</u>

2. Eläkesäätiön vastuuvajaus

322,22

3. Velan vakuudeksi annetut arvopaperit

16.817.178,86

Velan vakuudeksi annetut
kiinnevelkakirjat
Takaukset

73.000.000,00
1.986.273,22

4. Saamiset tytäryhtiöltä Velat tytäryhtiöille

1.002.904,66
9.286.873,35

5. Käyttöomaisuuden verotusarvot

Maa-alueet	13.792.057,00
Rakennukset ja rakennelmat	40.662.761,00
Osakkeet ja osuudet	22.255.842,74
Osakkeet ja osuudet, tytäryhtiöt	3.914.580,00

6. Sanoma Osakeyhtiön omistamat toisten yhtiöiden osakkeet

yhtiö	kpl	muutos edellisestä vuodesta	osuus kaik. osakkeista %	nimellisarvo	kirjanpitoarvo	muutos edellisestä vuodesta
Tytäryhtiöt:						
Kodin Kuvalehti —						
Terve Lapsi Oy						
(ei toimintaa)	10	—	100	100,00	—	—
Lehtikuva Oy	75.000	—	100	750.000,00	1.025.400,45	—
Oy Linguaphone Ab	25.000	—	100	250.000,00	461.320,00	—
Sanoma Inc.						
(ei toimintaa)	100	—	100	100 USD	39.480,00	—
Simonpaino Oy	1.000	—	100	1.000.000,00	20.493.782,50	—
Finnvisuals Oy	—	-20.000		—	—	-64.770,00
Tytäryhtiöt yhteensä					<u>22.019.982,95</u>	—
Muut yhtiöt:						
Enso-Gutzeit Oy	12.967	—	0,02	129.670,00	112.579,14	—
Finnair Oy	26.667	6.667	0,11	133.335,00	130.237,96	31.346,15
Helsingin Telset Oy	40	40	33,33	400.000,00	400.000,00	400.000,00
Oy Kaukas Ab	1.759	1.759	0,13	175.900,00	279.081,25	279.081,25
Kymi Kymmene Oy	62.310	24.258	1,05	3.115.500,00	5.037.290,48	962.126,35
Metsäliiton Teollisuus Oy	8.000	4.009	1,05	400.000,00	405.176,80	202.662,75
Oy Nokia Ab	700	200	0,02	70.000,00	199.163,11	11.220,00
Rauma-Repola Oy	15.666	15.666	0,02	156.660,00	239.778,95	239.778,95
Rautakirja Oy	20.023	—	16,68	10.011.500,00	1.642.655,12	—
Muut					<u>1.017.522,16</u>	237.977,10
Muut osakeyhtiöt yhteensä					<u>9.463.484,97</u>	—
Huoneisto-osakkeet					<u>12.059.214,08</u>	<u>626.872,18</u>
Kaikki yhteensä					<u>mk 43.542.682,00</u>	<u>2.926.294,73</u>

Lisätietoa tuloslaskelmasta ja taseesta vuodelta 1980

Tuloslaskelma

1. Alennukset ovat kasvaneet enemmän, 30,9 %, kuin bruttomyynti, 22,6 %, vuodesta 1979. Tämä johtuu siitä, että ilmoitusmyynti, jonka alennuksia pääosa summasta on, lisäsi erilaisia paketteja ja toistoja, joista alennuksia myönnetään. Alennusten osuus bruttomyyntistä on noussut 4,2 prosentista 4,4 prosenttiin.
2. Luottotappioiden määrä on kasvanut yhden prosentin, mutta niiden osuus bruttomyyntistä on laskenut 0,31 prosentista 0,20 prosenttiin. Ne sisältävät entiseen tapaan myös maksamatta jätettyjen lehtitilausten ennen lehden lähettämisen lopettamista toimitetut numerot tilaushintaan.
3. Sisältää maksut kustannusoikeuksista ja vaihtoilmoitusprovisiot.
4. Paperin kulutus on kasvanut 14,8 %. Paperia on hankittu markkamääräisesti 27,3 % viimevuotista enemmän, mutta sen keskihankintahinta kilolta on vuoden aikana noussut vain 2,89 %. Tämä johtuu pääosin halpojen paperilaatujen käytön lisääntymisestä enemmän kuin kalliiden laatu- jen. Filmien ja muiden reproduktiotarvikkeiden ostoihin käytetty markkamäärä on noussut 160,3 %, lähinnä hopean hinnan noususta johtuen.
5. Sisältää alan yleisen käytännön mukaisesti toimittajien, kirjatyöntekijöiden ja jakajien palkat vuosiloma- ja sairausajan palkkoineen. Kokonaispalkkasumman kasvu on 23,1 % ilman vuonna 1979 maksettua 90-v. juhlarahojä. Eri- tyisen voimakas, 39,9 %, oli jakajien palkkasum- man kasvu, mikä johtuu sekä jakajien määrän kasvamisesta Helsingin lehdenjakelun siirtyes- sä yhtiöllemme että jakajien ansiotason nousus- ta.
6. Suurimmat erät ovat muuttuvien palkkojen so- siaalikulut, jotka ovat nousseet 24,7 % ja 18,2 %, nousseet käyttötarvike- ja varaosakulut sekä 9,9 % nousseet tietoliikennemenot. Koko sum- man nousu on 21,4 %.
7. Myyntikate on 38,6 % liikevaihdosta oltuaan vuosi sitten 39,5 % (40,4 % ilman muuttuvien palkkojen 90-v. juhlarahojen osuutta).
8. Sisältää suurimpina erinä konttori- ja teknisten toimihenkilöiden palkat loma- ja sairausajan palkkoineen sekä kuljetus- yms. osastojen pal- kat. Palkkasumma on, huomioimatta vuonna 1979 maksettua juhlarahaa, 19,8 % edellisistä vuotta suurempi.
9. Vuokrasumman voimakas, 29,8 prosentin, nou- su johtuu paitsi vuokrien yleisestä noususta, en- nenkaikkea lisääntyneestä vuokratusta tilasta.
10. Sisältää Sanoma Osakeyhtiön Eläkesäätiö s.r.lle tehdyn, 28,3 mmk:n siirron vastuuvajauk- sen kattamiseksi.
11. Käyttökate on 11,0 % liikevaihdosta, ilman elä- kesäätiösiirtoa 15,7 %. Vuosi sitten vastaava prosentti (ilman juhlarahojä) oli 1,4 prosenttiyk- sikköä korkeampi.
12. Poistot ovat täydet EVL:n mukaiset poistot. Ne ovat n. 7,5 mmk laskennallisia poistoja pienem- mät.
13. Tästä on 36,0 mmk siirtoa investointivaraukseen ja loput, 0,269 mmk, luottotappiovarauksen li- säystä.

Tase

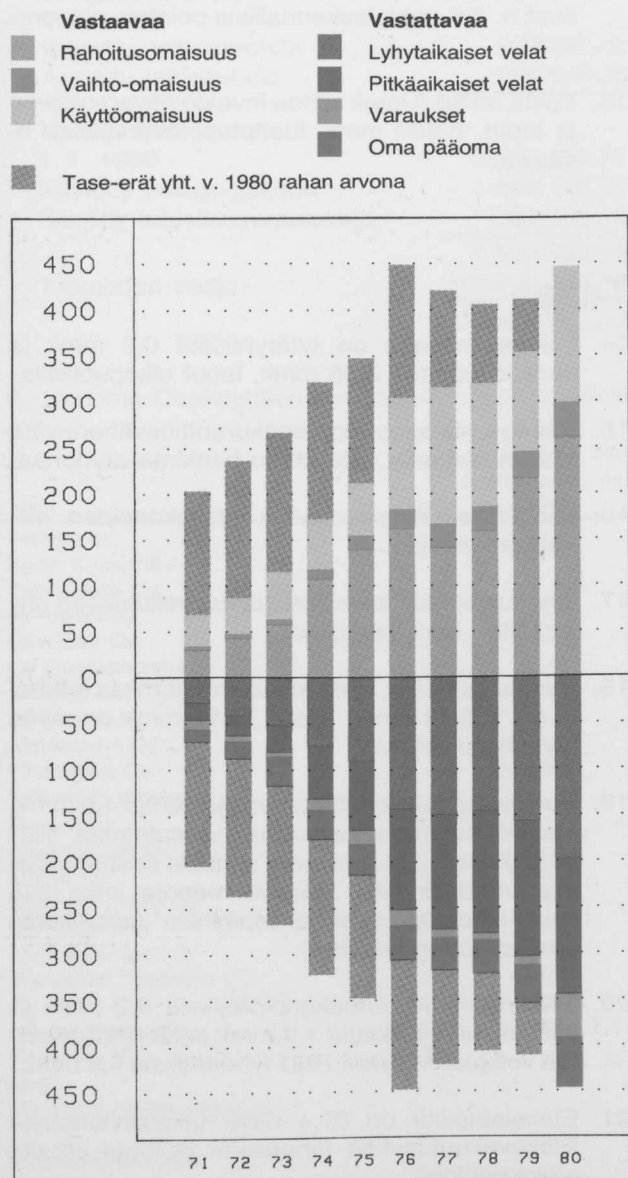
14. Lainasaamisista on tytäryhtiöiltä 0,9 mmk ja henkilökunnalta 0,06 mmk, loput ulkopuolisilta.
15. Vaihto-omaisuus on, epäkuranttiusvähennystä lukuunottamatta, arvostettu hankinta-arvoonsa.
16. Laivausvaiheessa olevien painokoneiden en- nakkomaksuja.
17. Ilmoitusten käsittelyn tietokonesovellutuksen oh- jelmiston hankintakuluja.
18. Vastuu tilatuista, vielä toimittamattomista lehdis- tä on 106,18 mmk. Tästä 71,12 mmk on myös myyntisaatavissa.
19. Vuosilomapalkkoja 24,3 mmk ja veroja 4,9 mmk. Lisäksi summaa kasvattaa nopeutetusta tilin- päätöksestä johtunut tarve arvioida saapumatto- mia, vuodelle 1980 kuuluvia menoja, jotka tältä osin aiheuttavat eroja muihinkin vertailtuihin edellisvuoden lukuihin.
20. Tilittämättömiä ennakonpidätyksiä 6,2 mmk ja sosiaaliturvamaksuja 1,3 mmk sekä pitkäaikais- ten velkojen vuoden 1981 lyhennyksiä 4,9 mmk.
21. Eläkelainoista on 61,4 mmk takaisinlainausta Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselta ja loput omalta eläkesäätiöltä.

22. Kuten jo vuoden 1979 toimintakertomuksessa todettiin, maksettiin 39,06 mmk:n dollarimääräinen laina pois 17.1. 1980. Takaisinmaksu tapahtui pennin kymmenesosan tarkkuudella samaan kurssiin, kuin millä lainan ensimmäinen erä aikoinaan nostettiin.

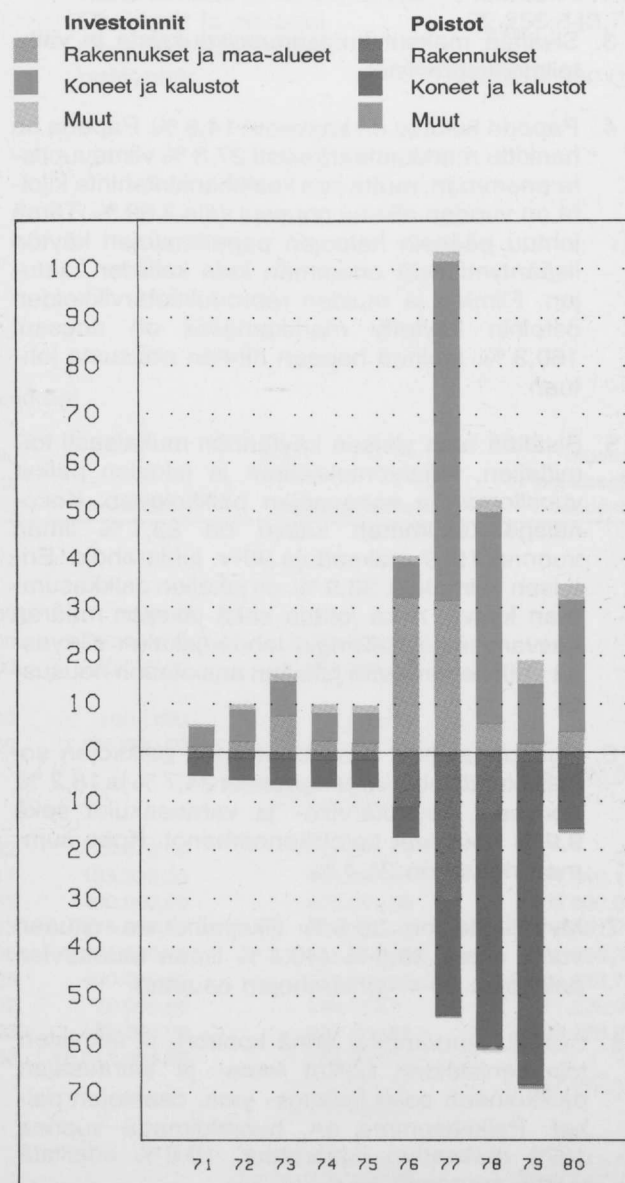
Jäljelläolevasta lyhytaikaisesta lainasta 8,1 mmk on lainaa Simonpaino Oy:ltä.

23. Osakepääoma nostettiin rahastoannilla kaksinkertaiseksi siirtämällä arvonnkorotusrahastosta 7,1 mmk osakepääomaan.

Tase-erien kehitys v. 1971—1980 (mmk)

Investoinnit ja poistot

Konsernin tuloslaskelma 1.1.-31.12. 1980

	1980	1979
Myyntituotot	800.368.927,66	658.150.319,82
Myyntiin oikaisuerät		
Alennukset	34.991.029,07	
Luottotappiot	1.609.255,48	
Liikevaihtovero	25.392.295,68	
Provisiot ja mainostoimistopalkkiot	73.867.023,97	
Muut oikaisuerät	53.038.244,19	
	- 188.897.848,39	
Liikevaihto	611.471.079,27	502.420.687,62
Muuttuvat kulut		
Aineet ja tarvikkeet	161.671.877,07	
Palkat ja palkkiot	165.555.092,61	
Muut muuttuvat kulut	53.107.234,70	
— varaston muutos	- 7.902.150,69	
	372.432.053,69	
Myyntikate	239.039.025,58	197.982.510,19
Kiinteät kulut		
Palkat ja palkkiot	57.292.548,54	
Vuokrat	8.717.459,76	
Muut kiinteät kulut	104.161.534,77	
	170.171.543,07	
Käyttökate	68.867.482,51	77.625.084,06
Poistot		
Rakennuksista ja rakennelmista	1.988.450,59	
Koneista ja kalustoista	15.315.595,37	
Muista pitkävaikutteisista menoista	547.770,87	
Konsernin lisäpoistot	2.305.895,00	
	20.157.711,83	
Liikevoitto	48.709.770,68	6.859.800,69
Muut tuotot ja kulut		
Korkotuotot	13.292.685,53	
Osinkotuotot	1.021.825,60	
Muut tuotot	1.965.039,98	
Muut kulut	- 131.405,94	
	16.148.145,17	
	64.857.915,85	20.516.569,78
Varausten muutokset		
Luottotappiovaraus	466.671,00	
Investointivaraus	36.000.000,00	
Varastovaraus	- 922.757,19	
	- 35.543.913,81	
Korkokulut	- 9.546.476,17	
Verot	- 5.356.464,63	
Tilikauden voitto	mk 14.411.061,24	mk 4.523.734,26

Konserniin kuuluvat emoyhtiö Sanoma Osakeyhtiö ja seuraavat tytäryhtiöt: Lehtikuva Oy, Oy Linguaphone Ab ja Simonpaino Oy. Finnvisuals Oy on sulautettu Sanoma Osakeyhtiöön. Keskinäisen omistuksen eliminointi on suoritettu hankintamenomenetelmällä.

Konsernin tase 31.12. 1980

Vastaavaa

Rahoitusomaisuus

Rahat ja pankkisaamiset	39.024.897,40	
Myyntisaamiset	128.192.574,57	
Lainasaamiset	83.179.933,18	
Ennakkomaksut	605.916,11	
Siirtosaamiset	8.392.031,78	
Muut rahoitusvarat	<u>1.914.482,92</u>	261.309.835,96

Vaihto-omaisuus

Aineet ja tarvikkeet	32.086.889,95	
Tavarat ja keskeneräiset työt	<u>7.273.026,66</u>	39.359.916,61

Käyttöomaisuus ja muut pitkävaikutteiset menot

Maa-alueet	22.062.916,11	
Rakennukset ja rakennelmat	16.206.059,30	
Koneet ja kalusto	67.656.349,92	
Osakkeet ja osuudet	21.613.357,85	
Pitkävaikutteiset menot		
Yhtiöiden taseista	1.426.061,86	
Konsernin	<u>5.461.174,65</u>	134.425.919,69
		<u>mk 435.095.672,26</u>

1979

219.967.579,59

31.457.765,92

96.106.101,53

mk 347.531.447,04

Konsernin liitetiedot 31.12.1980

1. Oman pääoman muutokset

Vapaa oma pääoma

1.1. 1980	24.515.612,54
Jaettu osinkoa	- 1.470.440,40
Annettu lahjoituksia	- 200.000,00
	<u>22.845.172,14</u>
Tilikauden voitto	14.411.061,24
	<u>37.256.233,38</u>

2. Eläkesäätiön vastuuvajaus 2a Takaukset

427.847,22
2.018.777,69

3. Osakkeiden ja osuuksien verotusarvot

22.308.792,74

4. Konserniosakkeet

Sanoma Osakeyhtiö	
Sanoma Inc.	39.480,00
Muut osakeyhtiöt	9.463.484,97
Huoneisto-osakkeet	12.059.214,08
Lehtikuva Oy	40.478,80
Oy Linguaphone Ab	9.150,00
Simonpaino Oy	1.550,00
	<u>21.613.357,85</u>

5. Muut liitetiedot = emoyhtiön liitetiedot

Vastattavaa

Vieras pääoma

Lyhytaikainen

Ostovelat

Ennakkomaksut

Siirtovelat

Muut lyhytaikaiset velat

Pitkäaikainen

Eläkelainat

Muut pitkäaikaiset velat

Varaukset

Investointivaraukset

Muut varaukset

Oma pääoma

Sidottu

Vapaa

Tilikauden voitto

1980

1979

19.696.265,96

106.247.008,98

58.607.167,88

12.791.172,38

197.341.615,20

157.772.160,16

141.012.938,41

465.055,27

141.477.993,68

141.767.758,15

40.018.000,00

3.401.070,00

43.419.070,00

7.875.156,19

15.600.760,00

22.845.172,14

14.411.061,24

52.856.993,38

40.116.372,54

mk 435.095.672,26

mk 347.531.447,04

Konsernin rahoituslaskelma 1980 (mmk)

Rahan lähteet

Tulorahoitus

Tulos ennen tilinpäätössiirtoja

ja veroja

Verot

Poistot

Lainojen lyhennykset

83,6

- 5,4

20,2

98,4

0,4

98,8

Nettokäyttöpääoman muutos

Rahoitusomaisuus, lisäys

41,3

Vaihto-omaisuus, lisäys

+ 7,9

Lyhytaikainen vieras pääoma, lisäys

-38,9

10,3

Rahan käyttö

Käyttöomaisuusinvestoinnit

58,4

Osingonjako + lahjoitukset

1,8

Nettokäyttöpääoman lisäys

10,3

Siirto eläkesäätiölle

28,3

98,8

Sanoma Osakeyhtiön rahoituslaskelma

Rahan lähteet	1980	1979	1978	1977
Tulorahoitus	(mmk)	(mmk)	(mmk)	(mmk)
Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	84,8	49,1	13,9	12,5
Verot	- 4,9	- 0,0	- 0,2	- 5,9
Poistot (ilman veronhuojen-				
nuspoistoja)	+16,1	+28,9	+42,6	+32,9
	<u>96,0</u>	<u>78,0</u>	<u>56,3</u>	<u>39,5</u>
Lainojen lisäykset				
(vähentämättä seuraavan vuoden				
lyhennyksiä)	+ 1,1	+14,3	+11,5	+15,3
	<u>97,1</u>	<u>92,3</u>	<u>67,8</u>	<u>54,8</u>

Rahan käyttö

Käyttöomaisuusinvestoinnit	54,8	42,7	49,1	89,3
Osingonjako + lahjoitukset	+ 1,8	+ 1,3	+ 1,0	+ 1,0
	<u>56,6</u>	<u>44,0</u>	<u>50,1</u>	<u>90,3</u>
Nettokäyttöpääoman lisäys	+12,2	+48,3	+17,7	-35,5
Siirto eläkesäätiölle	28,3	—	—	—
	<u>97,1</u>	<u>92,3</u>	<u>67,8</u>	<u>54,8</u>

Nettokäyttöpääoman muutos

Rahoitusomaisuus, lisäys	+43,0	+56,9	+17,6	-20,5
Vaihto-omaisuus, lis.+, väh.-				
(ennen epäkuranttiusväh.)	+ 9,5	+ 2,4	- 6,7	- 8,7
Lyhytaikainen viras pääoma				
lis.-, väh.+	-40,3	-11,0	+ 6,8	- 6,3
	<u>+12,2</u>	<u>+48,3</u>	<u>+17,7</u>	<u>-35,5</u>

Palkat ja sosiaalikulut

	1980	1979
Työssäoloajalta henkilökunnalle maksetut palkat ja palkkiot	172.153.203,74	142.414.283,55
Sairaus- ja äitiyslomapalkat	4.800.816,24	4.031.805,81
Vuosilomapalkat m.l. varauksen muutos	<u>34.775.163,69</u>	<u>25.726.647,22</u>
Palkat ja palkanluontoiset erät	211.729.183,67	172.172.736,58
Työnantajan sosiaaliturvamaksut	14.960.350,97	13.196.445,45
TEL- ja LEL-vakuutusmaksut	24.444.007,73	18.508.612,00
Muut lakisääteiset henkilösivukulut	<u>3.406.082,15</u>	<u>3.120.641,70</u>
Yhteensä	42.810.440,85	34.825.699,15
Vapaaehtoiset henkilösivukustannukset	6.893.334,88	3.180.394,75
90-v. juhlaraha	—	6.500.826,87
Siirto eläkesäätiölle	<u>28.261.000,00</u>	<u>—</u>
Yhteensä	35.154.334,88	9.681.221,62
Palkkiot henkilökuntaan kuulumattomille	7.160.587,76	6.313.119,02
Kaikki yhteensä	296.854.547,16	222.992.776,37

Sosiaalikuluissa ei ole mukana tilojen, kaluston tms. vuokria eikä muitakaan sisäisiä veloituksia.

Vuoden 1980 em. summiin sisältyy palkkoja ja palkkioita hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle 1.518.162,09 mk.

Tilintarkastuskertomus

Olemme tarkastaneet Sanoma Osakeyhtiön tilikauden 1980 kirjanpidon, tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen sekä hallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa.

Tilitoimisto Aimo Autio Ky on suorittanut tilikauden aikana jatkuvaa tarkastusta.

Emoyhtiö

Tilinpäätös on laadittu voimassa olevien säännösten mukaisesti. Tuloslaskelman mukaan tilikauden voitto on 15.430.031,09 mk.

Puollamme

tuloslaskelman ja taseen vahvistamista; vastuuvapauden myöntämistä hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle; taseen mukaisen voiton käyttämistä hallituksen toimintakertomuksessaan esittämällä tavalla.

Konserni

Konsernitilinpäätös on laadittu voimassa olevien säännösten mukaisesti. Konsernitaseen mukainen vapaa oma pääoma on 37.256.233,38 mk.

Puollamme

konsernituloslaskelman ja konsernitaseen vahvistamista.

Helsingissä 20. päivänä maaliskuuta 1981

Aimo Autio
KHT

Antti Helenius
KHT

Hallitus

Aatos Erkko, puheenjohtaja	valittuna toimikaudeksi	1978—1980
Teo Mertanen, varapuheenjohtaja	” ”	1980—1982
Aarne Castrén	” ”	1979—1981
Pentti J. K. Kouri	” ”	1980—1982
Väinö J. Nurmimaa	” ”	1978—1980
Jaakko Rauramo	” ”	1980—1982
Patricia Seppälä	” ”	1979—1981

Erovuorossa ovat puheenjohtaja Aatos Erkko ja jäsen Väinö J. Nurmimaa.

Tilintarkastajina ovat toimineet kauppat.lis. Aimo Autio, KHT, ja kauppat.maist. Antti Helenius, KHT, sekä varalla rouva Ritva Harli ja kauppat.maist. Aunus Salmi, KHT.

Ehdotus voittovarojen käytöstä

Tilikauden voitto on 15.430.031,09 mk. Edellisen vuoden voittovaroista on käytettävissä 7.566.966,50 mk. Näin ollen on yhtiökokouksen käytettävissä yhteensä 22.996.997,59 mk.

Hallitus ehdottaa, että em. varoista	22.996.997,59 mk
— jaetaan osinkona 4,50 mk osaketta kohden eli	2.130.228,00 mk
— siirretään käyttörahastoon	10.000.000,00 mk
— siirretään lahjoitusvaraukseen hallituksen päätettäväksi	200.000,00 mk
— ja jäännös	10.666.769,59 mk

jätetään voitto- ja tappioutilille ja että hallitus oikeutetaan käyttämään näitä varoja verojen maksuun vuoden 1981 aikana.

Mikäli yhtiökokous hyväksyy edellä olevan ehdotuksen, tulevat yhtiön omat varat olemaan seuraavat:

Osakepääoma	14.201.520,00 mk
Arvonkorotusrahasto	1.399.240,00 mk
Käyttörahasto	27.867.447,81 mk
Lahjoitusvaraus	200.000,00 mk
Käyttämättömät voittovarot	10.666.769,59 mk

Investointivarausten määrä on 40.018.000,00 mk ja luottotappiovarauksen 3.049.000,00 mk.

Helsinki 2.3. 1981

Aatos Erkko

Teo Mertanen

Patricia Seppälä

Väinö J. Nurmimaa

Aarne Castrén

Jaakko Rauramo

Pentti J. K. Kouri

Sanomalehtiryhmä

HS

Helsingin Sanomat

Poikkeuksellisen suuret uutistapahtumat ja kansainvälisen ilmapiirin jatkuva viileneminen olivat tunnusomaisia vuodelle 1980. Afganistanin tapahtumat kiristivät suurvaltasuhteita. Puolan sisäinen kriisi lisäsi jännitystä Euroopassa syksyn aikana. Iranin ja Irakin välinen sota alkoi syyskuussa. Suuriin ulkomaisiin selostustehtäviin kuului myös USA:n presidentinvaali marraskuun alussa.

Kotimaan keskeinen poliittinen tapahtuma oli kunnallisvaalit 20.—21. 10. 1980. Ranskan ja Norjan valtionpäämiesten Suomeen tekemät valtiovierailut sekä tasavallan presidentin 80-vuotispäivä kuuluivat myös huomattavimpien uutistapahtumien joukkoon. Pohjolan turvallisuuspoliittinen asema oli vilkastuvan keskustelun kohteena vuoden jälkipuoliskolla.

Urheilutoimituksen vaativimpiin selostustehtäviin kuuluivat olympiavuoden talvikisat Lake Placidissa ja kesäkisat Moskovassa. Molempien kisatapahtumien yhteydessä julkaistiin laajat toimitukselliset liitteet.

Toimituksellisilla kannanotoillaan Helsingin Sanomat vaikutti mm. tieteellisen tutkimuksen määrärahasymyksen myönteiseen kehitykseen sekä keskustelun syntymiseen Helsingin keskustan rakentamisesta, olympiakisojen tulevaisuudesta jne. Laajat kirjoitussarjat teemoista ihminen ja ympäristö sekä ihminen ja energia osoittivat, millaiset elämiseen liittyvät kysymykset olivat etusijalla vuonna 1980.

Helsingin Sanomien toimituksellisen sisällön uudistuksiin kuuluivat mm. pääkirjoitussivun ja lauantailahden erikoissivujen ulkoasun muutos.

Uutisvälityksen nopeuttamiseen päästiin lisäämällä ns. muistikirjoittimien käyttöä.

Helsingin Sanomien vuoden 1980 keskilevikki oli arkisin 393.697 kpl ja sunnuntaisin 455.858 kpl. Arkilevikin kasvu oli 13.944 kpl eli 3,7 % ja sunnuntailevikin kasvu 17.038 kpl eli 3,9 %. Helsingin Sanomien levikin kasvu ylitti siten selvästi sanomalehtien keskimääräisen levikin kasvun, joka oli 2,4 %.

Ilmoituksia julkaistiin 39.340 palstametriä, ja toimittajalakosta aiheutuneesta 20 päivän ilmestymiskatkostta huolimatta edellisen vuoden ilmoitusvolyymi ylitettiin 3.165 palstametrillä eli 8,7 %. Sanomalehtien keskimääräinen ilmoitusvolyymien kasvu oli 8,2 %. Neliväri-ilmoitusten määrä oli 496 kpl.

Helsingin Sanomien vuosikerran sivumäärä oli 16.148, jossa oli kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 4,4 %.

Vuoden 1980 kuluessa toteutettiin osa-alueittain muiden Helsingissä ilmestyvien aamulehtien jakelun liittäminen Helsingin Sanomien jakeluun Helsingissä sekä osassa Espoota ja Vantaata. Tämä noin 250.000 lehden jakelu on suurin yhtenäinen yhteisjakelujärjestely maassamme. Sanomalehtien yhteisjakelun kehitys oli muutenkin ripeää Uudellamaalla, verkkaisempaa muualla maassa. Muualla kuin Helsingissä ilmestyville lehdille tarjottavan viikonvaihtelun valmistelu aloitettiin.

Merkittävä sanomalehdenjakajien työehtouudistus oli maaliskuun alusta voimaan tullut palkallinen viikkovapaapäivä.

Erityisesti pääkaupunkiseudun ja muun Uudenmaan olosuhteisiin tarkoitettuja levikkimyyntien menetelmiä kehitettiin. Jakeluun liittyvän atk-pohjaisen tilaajapalvelusovellutuksen kehittämistä jatkettiin.

Kertomusvuonna toteutettiin luokiteltujen ilmoitusten osaston uudistus, jossa mm. lajittelemalla moottori-ajoneuvot aakkosittain ja huoneistot kaupunginosittain parannettiin ilmoitusten luku- ja huomioarvoa. Ilmoittajapalvelua kehitettiin edelleen suorittamalla useita asiakaskohtaisia ilmoitusten huomioarvo- ja toimivuustutkimuksia.

Aamulehden, Turun Sanomien ja Helsingin Sanomien yhteistyötä jatkettiin valtakunnallisen ilmoittelun alueella. Kärkikolmikon 4-väripalettikilpailu parhaasta 4-väri-ilmoituksesta toteutettiin tämän yhteistyön puitteissa. Finlandia-talossa järjestettiin mainosalan 200 päättäjälle seminaari "Sanomalehti — perusmedia".

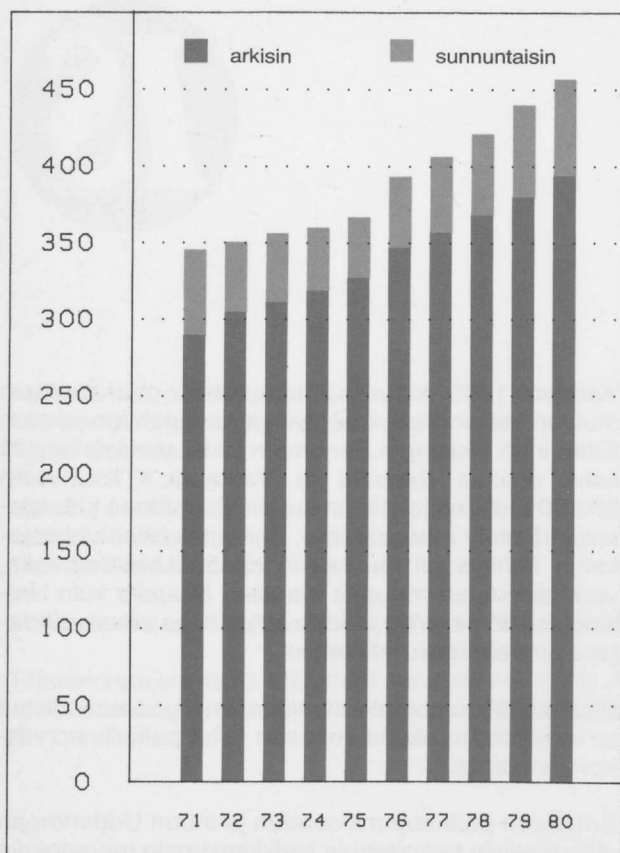
Helsingin Sanomien tukemia urheilutapahtumia olivat Hopeasompa-hiihdot, Jukolan viesti, Siniviittauinnit, optimistijollien SM-purjehdus ja Kaivopuiston maraton. Niihin osallistui yhteensä n. 500.000 henkilöä.

Ilta-Sanomat

Ilta-Sanomat pyrki edelleen korostamaan omaa näkökulmaansa tapahtumien seurannassa. Lehden kannalta merkittävin asia oli kuitenkin keskittyminen Suur-Helsingin uutisten tehokkaaseen hoitoon.

Ilta-Sanomien toimittajat seurasivat tapahtumapaikalla Yhdysvaltain presidentinvaaleja, Puolan tilannetta, Saksan liittotasavallan vaaleja, Algerian maanjäristystä ja Madridin ETY-seurantakokousta.

Helsingin Sanomien keskimääräinen levikin kehitys

Lokakuussa pidetyt kunnallisvaalit olivat merkittävien kotimaan uutistapahtuma. Ilta-Sanomat selosti niitä perusteellisesti julkaisemalla ennen vaaleja yli 20 kaupungista ja neljästä erityyppisestä maalaiskunnasta poliittiset raportit.

Lehden järjestämässä "vuoden suomalainen" -kilpailussa lukijat äänestivät kärkeen urheilijat: miehistä Kaarlo Maaninnan ja naisista Hilka Riihivuoren. Tämä ei ollut yllätys, olihan kyseessä olympiavuosi.

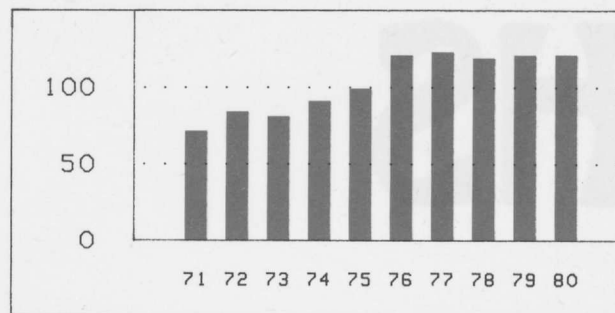
Ilta-Sanomat julkaisi erikoisliitteitä kesä- ja talvimatkailusta, autoilusta, veneilystä, uusista ylioppilaista, syksyn muodista, kodin kunnostamisesta ja valokuvauksesta. Kesäkisojen viimeisenä sunnuntaina IS julkaisi 64-sivuisen kisaraportin.

Toimittajien työskentelyolosuhteet paranivat, kun IS sai syyskuun alussa Ludviginkatu 2:n toisesta kerroksesta uudet toimitilat, joiden suunnittelussa toimittajat olivat mukana.

Vuoden aikana Ilta-Sanomia painettiin 284 numeroa, joiden keskimääräinen sivuluku oli 34,8. Joulunajan myynnissä olleen lehden painatuksessa saavutettiin kaikkien aikojen ennätys, 321.500 kpl. Koko vuoden keskimääräinen levikki kasvoi. Kilpailevan iltapäivälehden tulo markkinoille vuoden viimeisellä neljänneksellä vaikutti myönteisesti Ilta-Sanomien kysyntään. Vuoden keskimääräinen nettolevikki oli 120.186 kpl ja kasvu edelliseen vuoteen verrattuna 368 kpl, eli 0,3 %.

Lehden irtonumerohinta oli koko vuoden 2 markkaa. Toimittajalakon johdosta jäi 16 numeroa ilmestymättä. Tämä seikka osaltaan vaikutti siihen, että

Ilta-Sanomien levikin kehitys

lehden ilmoitusmyynti ei saavuttanut asetettua tavoitetta ja jäi 9,3 % pienemmäksi kuin vuotta aikaisemmin. Ilmoituksia julkaistiin yhteensä 3.231 palstametriä.

Lehden levikkimyyntiä tuettiin lukuisilla lukijakilpailuilla. Mainonnan painopiste oli ulkomainosvälineiden käytössä. Tämä mainonta saavutti erittäin korkeita huomioarvoja ja palkittiin "vuoden parhaat julisteet" -kilpailussa kaupallisten julisteiden sarjassa. Ideapäivillä julkistetussa "vuoden kampanjat" -kilpailussa lehden kevään ulkomainoskampanja valittiin yhdeksi vuoden kuudesta kampanjasta.

Ilta-Sanomat tuki urheilua osallistumalla Iltarastien ja vantaalaisten nuorten Kultakiekko-turnauksen järjestämiseen.

Tuotantotekniikka

Sivunvalmistuksessa lisättiin kertomusvuonna toimintavarmuutta hankkimalla toinen TEXT II -järjestelmä ja neljäs Linotron 404 -valolatomakone. Kuvien käsittelymenetelmiä kehitettiin edelleen hankkimalla toinen Hell DC 300 B laser värierottelulaite ja kaksi Autokon II -digitaalista kameraa.

Kertomusvuonna tuottavuus kehittyi edelleen myönteisesti.

Sanomala-tuotannossa vuosi 1980 oli eräänlainen väli vuosi, jolloin pyrittiin vakiinnuttamaan ja varmentamaan lehtien aikataulun mukainen tuotanto. Investointihankinnat keskittyivät tähän ja olivat aikaisempaan verraten suhteellisen pieniä.

Kertomusvuonna käytettiin sanomalehtipaperia 48.553 t, jossa oli kasvua edelliseen vuoteen 12,3 %. Painoväriä kului 579 t, ja lisäys edelliseen vuoteen oli 14,4 %.

Sanomala-myynti ja uudet tuotteet

Sanomala-myyntin laskutisarvo nousi edelliseen vuoteen verrattuna kaksinkertaiseksi ylittäen 15 mmk. Vuoden lopussa olivat Sanomalan asiakkaina seuraavat säännöllisesti ilmestyvät lehdet: Auto ja liikenne, Hevosurheilu, Insinööri-uutiset, Koulusanomat, Landsbygdens folk, Länsiväylä, Maaseudun Tulevaisuus, Pääkaupunki, Sana ja Uudenmaan työpaikat.

Lisäksi painettiin Sanomalassa useita yksittäisiä kertajulkaisuja ja mainospainotuotteita.

Hallinto-organisaatiota täydennettiin 1.5. 1980 alkaen muodostamalla oma erillinen osasto kehittämään ja markkinoimaan uusia tuotteita. Tähän luettavia toimintoja olivat Tiede 2000 -lehden perustaminen, HS-kirjatuotannon jatkaminen ja HS-telen kehittäminen.

Tiede 2000 -lehden julkaisusopimus solmittiin 31.3. 1980 Sanoma Osakeyhtiön ja Tieteen Tiedotus ry:n kesken ja lehti ilmestyi syksyllä 1980 kahtena näyte-

numerona. Tilaajamäärä oli vuoden 1980 päättyessä odotukset ylittäen 8.077 kpl.

Telset-projektin päätyttyä alkoi HS-tele 1.4. 1980 ilmestyä itsenäisenä sähköisenä tietopalveluna, jonka toimituksen henkilömäärä vuoden 1980 loppuessa oli 5 henkilöä. HS-telen tietokanta on suuruudeltaan yli 4.000 ruutua. Telsetistä kiinnostuneiden lehtien valtakunnallinen yhteistyö käynnistyi joulukuussa.

Sanomapaino

Korkeasuhdanne sekä tämän myötä tapahtunut kustannustason kohoaminen vaikuttivat selvästi Sanomapainon toimintaan. Pitkän tähtäyksen kehittämistoimenpiteitten seurauksena toteutetut muutokset tuotantorakenteessa, markkinointiin tehdyt panostukset sekä erityisesti Simonpaino Oy:n oston myötä saavutettu rotaatiokapasiteetin kasvu tekivät mahdolliseksi Sanomapainon tuottojen kohoamisen yli asetetun tavoitteen. Kokonaismyynissä oli 34 % kasvua edelliseen vuoteen verrattuna, joten Sanomapainon tuloskehitystä voidaan pitää edellisvuosien tapaan myönteisenä.

Sanomapaino keskittyi edelleen erikoisaikakauslehtien ja myyntiluetteloiden valmistukseen. Samoin markkinoitiin sekä kehiteltiin suoramainonnassa ja menekinedistämässä käytettäviä painotuotteita ja palveluita.

Kehittämistyön tuloksena syntyi toimintavuoden aikana joukko uusia tuotteita. Esimerkkeinä mainittakoon Finnairin tilaama, lentomatkustajille tarkoitettu Blue Wings -lehti sekä eräät muut uudet matkailualan palvelutuotteet.

Kun sopimusasiakkaiden työt toteutuivat arvioitua suurempina, muodostui tilauskanta hyväksi. Lähes koko valmistuskapasiteetti oli käytössä toimittajalakon aikaa lukuunottamatta. Viennin reaaliarvo pysyi lähes ennallaan, sillä nimellinen arvonlisäys 14,3 % vastasi suunnilleen inflaation vaikutusta. Vastuu viennin uusmyynnistä on edelleen ollut Osuuskunta Finnprintillä.

Ulkopuolisten asiakkaiden osuus Sanomapainon kokonaismyynistä kohosi 56 prosenttiin. Oman yhtiön lisäksi suurimpien asiakkaiden joukkoon kuuluivat Tukkukauppojen Oy/TUKO, Oy Valitut Palat — Rea-

der's Digest Ab, A-lehdet Oy sekä maatilatalouden ammatti- ja järjestölehdet.

Kustannuksista kohosivat palkat suhteellisesti enemmän kuin edellisenä vuonna. Kokonaispalkkasumman nousua lisäsi myös henkilömäärän kasvu, joka aiheutui Tapiolan painossa työskentelevien ja aiemmin Simonpaino Oy:n palveluksessa olleiden henkilöiden siirtymisestä Sanomapainon palvelukseen. Tärkeimpien raaka-aineiden hinnankorotukset jäivät sen sijaan yleistä inflaatiokehitystä alhaisemmalle tasolle.

Tuotannon painopistealueilla tapahtui kasvua. Tekstinvalmistuksessa tuotettujen merkkien määrä kasvoi 20 %. Nelivärikuvien tuotantovolyyymi nousi 24 % ja rotaatioilla painetun tuotannon määrä 20 %. Arkki-konetuotannon volyyymi aleni toimintasuunnitelman mukaisesti 9 %. Sitomo-osastoilla tuotannon keskimääräinen volyyymi kasvoi 4 %.

Sanomapainon paperinkulutus oli 13.500 tonnia, joka on 28 % edellisvuotista enemmän.

Vuoden 1980 aikana toteutetut tärkeimmät investoinnit kohdistuivat erikoistuotteiden valmistuksessa tarvittavan kapasiteetin laajentamiseen sekä erityisesti Tapiolan painon rotaatioiden tehokkuuden kehittämiseen.

Sanomapainon yhteistyöorganisaatio saavutti toimintavuoden aikana vakiintuneen aseman operatiivisessa toiminnassa. Yhteistoimintaperiaatteiden toteuttamisesta ja kehittämisestä huolehtivat osastoryhmät sekä Sanomapainon yhteistyökomitea.

Vuoden päättyessä oli Sanomapainon henkilökunnan määrä 610, joista toimihenkilöitä 93 ja työntekijöitä 517.

Aikakauslehti- ja kirjaryhmä

Sanoma Osakeyhtiön aikakauslehdet menestyivät kokonaisuutena tyydyttävästi. Julkaistuista kuudesta lehdestä kahden levikki nousi edellisestä vuodesta ja neljän laski lievästi. Uusia lehtiä ei aloitettu.

Kodin Kuvalehdelle vuosi oli viides perättäinen kasvavan levikin vuosi. Koko vuoden keskimääräinen levikki 191.165 kpl oli 6.716 kpl korkeampi kuin edellisenä vuonna. Vuoden toisella puoliskolla lehti saavutti uuden levikkiennätyksensä, joka oli 198.554 kpl. Lehden ilmoitusmyynti taantui jonkin verran edellisen vuoden erittäin korkeasta tasosta. Ilmoituksia julkaistiin 590 sivua eli 64 sivua vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kokonaissivumäärä 3.120 oli 28 sivua lisäystä edellisestä vuodesta.

Me naiset -lehti säilytti levikkiasemansa naistenlehtien kovassa kilpailukentässä. Koko vuoden keskimääräislevikki oli 126.556 kpl. Tämä oli 5.867 kpl edellisvuotista vähemmän.

Ilmoitusmyynti onnistui hyvin ja oli 635 sivua eli sama kuin edellisenä vuonna ja merkittävästi suurempi kuin muilla naistenlehdillä. Vuosikerran sivumäärä, 4.852, oli 204 sivua pienempi kuin vuonna 1979.

Suuri Käsityökerho oli edelleen ylivoimaisesti suurin käsityöalan julkaisu maassamme huolimatta kilpailun kiristymisestä alaan liittyvien erikoisjulkaisujen

vaikutuksesta. Koko vuoden keskimääräinen levikki oli 112.747 kpl. Tämä oli 3.514 kpl vähemmän kuin edellisvuotena. Ilmoitussivuja oli 97, jossa lisäystä 17 sivua eli 23 %. Vuosikerran sivumäärä lisääntyi 36:lla ja oli 1.060.

Aku Ankka -lehden levikki kehittyi suotuisasti. Koko vuoden keskimäärä oli 294.892 kpl, jossa oli lisäystä edellisvuotisesta 4.783 kpl. Vuosikerran sivumäärä, 1.678, oli sama kuin edellisenä vuotena.

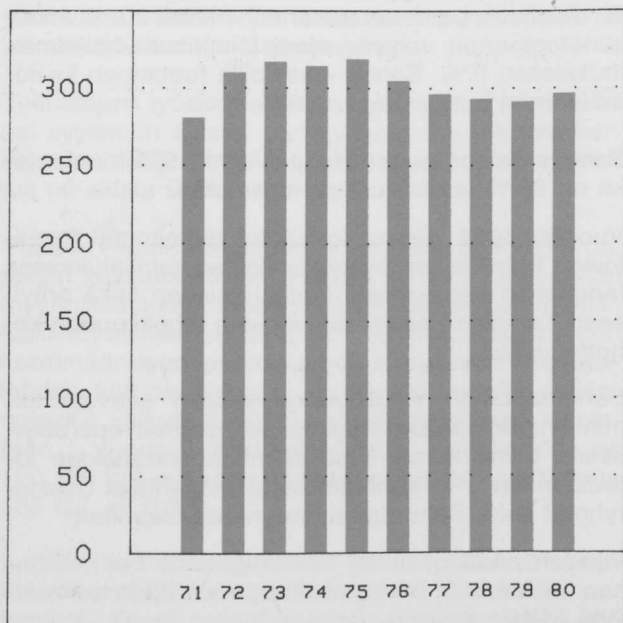
Kansa taisteli — miehet kertovat -lehden levikki laski 2.022 kpl lukemaan 39.494. Ilmoitussivuja oli 27, eli yksi enemmän kuin edellisenä vuonna. Vuosikerran sivumäärä pysyi samana ja oli 432.

Edellisenä vuonna uutena lehtenä aloitettu Eläinmaailma ei kehittynyt odotusten mukaisesti. Koko vuoden keskimääräislevikki oli 40.860, joka oli 2.684 vähemmän kuin edellisvuotena. Lehden sisältöä kehitettiin aikaisempaa enemmän Suomessa elävien eläinten ja lemmikkieläinten suuntaan. Tähän lehteen otetaan ilmoituksia vain rajoitetusti. Ilmoitussivujen määrä oli 18, jossa oli lisäystä 7. Vuosikerran sivumäärä oli 600 eli 56 sivua enemmän kuin edellisenä vuonna.

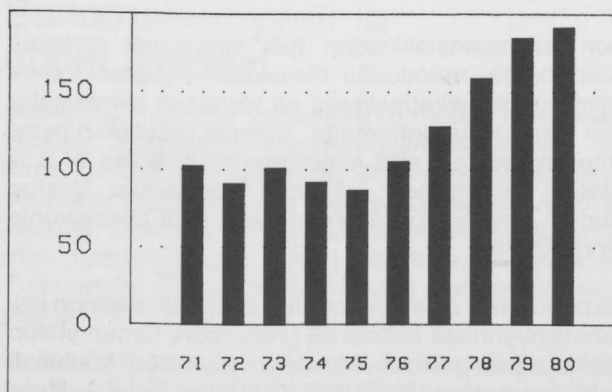
Kirjat

Kirjatuotanto keskittyi edelleen selvästi lasten kirjallisuuteen. Päätuotteita olivat sarjakuva- ja Lasten Oman Kirjakerhon kirjat. Uusien kirjanimikkeiden määrä väheni edellisvuotisesta seitsemällä ja oli nyt 36. Neljästätoista menestyvästä, aikaisemmin julkaistusta kirjasta otettiin uusintapainos. Nimikkeiden kokonaismäärä oli siten 50 eli 3 enemmän kuin edellisenä vuonna. Kirjatuotteiden kokonaismyynti,

Aku Ankka -lehden levikin kehitys

Kodin Kuvalehden levikin kehitys

2.379.972 kpl, oli 50.520 kpl vähemmän kuin edellisenä vuonna. Markkamääräinen myynti ja kannattavuus nousivat kuitenkin merkittävästi.

Suosituimpia sarjakuvakirjoista olivat edelleen Aku Ankan taskukirjat, Roope-setä taskulehti, Asterix sekä Tenavat. Lasten Oman Kirjakerhon jäsenmäärä asettui edellisen vuoden tasolle ja oli vuoden lopussa 33.594.

Suurikokoisten sarjakuvakirjojen uutuutena ilmestyi "Aku Ankan aarrearkku" sekä Walt Disneyn kuvitettu satukokoelma "Lasten Satuaarteet". Lasten Oman Kirjakerhon tuotevalikoimaan alkoivat kirjojen lisäksi vakiintua lasten äänilevyt ja kasetit sekä erilaiset leikki- ja askarteluvälineet.

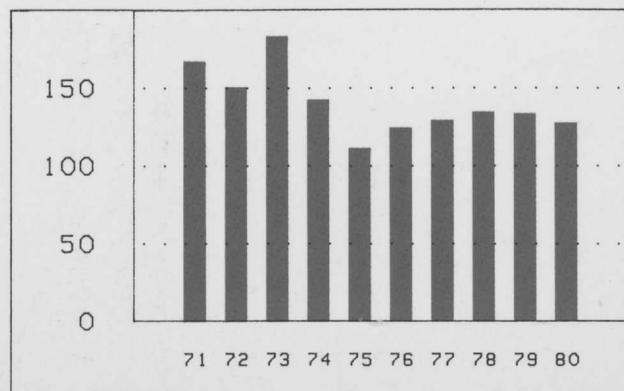
Lastenkirjojen ohella julkaistiin syksyllä täysin uudistettu laitos teoksesta "Guinness, Suuri ennätyskirja", jonka 10.000 kappaleen painos myytiin loppuun lyhyessä ajassa. Syksyllä aloitettiin myös hyödyllistä tietoa kodeille sisältävä Teema-sarja, jossa ilmestyivät nimikkeet "Herkulliset pikkupalat", "Kauniit huonekasvit", "Verhot ja valaistus" sekä "Salaatit, vihannekset ja marjat".

Erikoistuotteet

Erikoistuotelinjalla toiminta painottui tavaroiden myyntiin jonkin verran aikaisempaa enemmän. Ohjelmassa oli entistä korkealaatuisempia keräilytuotteita, mistä johtuen tavaramyynnin markkamäärä nousi volyyymiä enemmän ja kannattavuus parani.

Lasten askartelupaketti "Onnimannin Oppileikit" ja ruokaohjekortisto "Kotikeittiön parhaat" lähestyivät

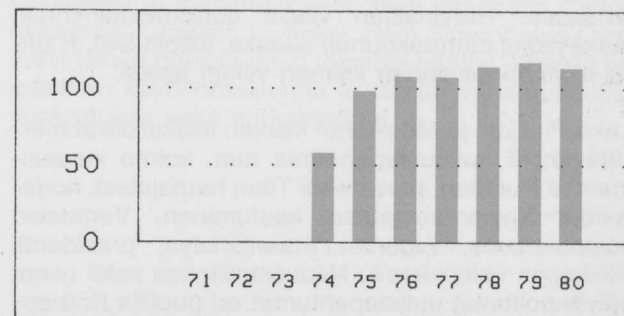
Me naiset -lehden levikin kehitys

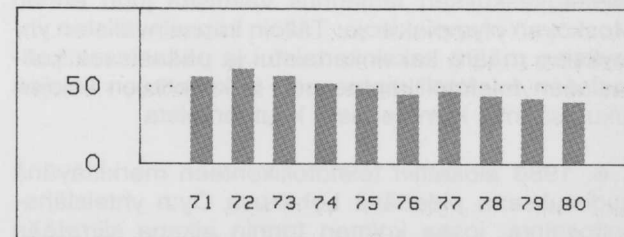
loppuaan tilaajien saadessa sarjansa täyteen. Myös tämä lisäsi painopisteen suuntautumista tavaramyyntiin.

Vuoden aikana aloitettiin Sanoma Liikelehdet -projekti, jossa markkinoidaan tilaustyönä erikoisjulkaisuja. Ensimmäisenä ilmestyi aikaisemmin mainittu Finnairin Blue Wings -julkaisu.

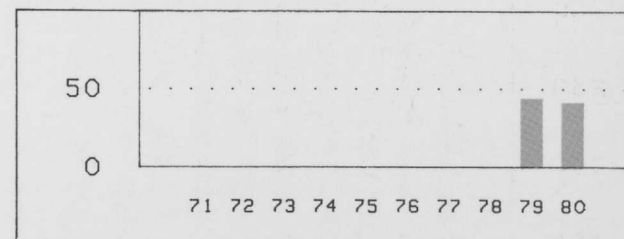
Suuren Käsityökerhon jäsenlehden levikin kehitys

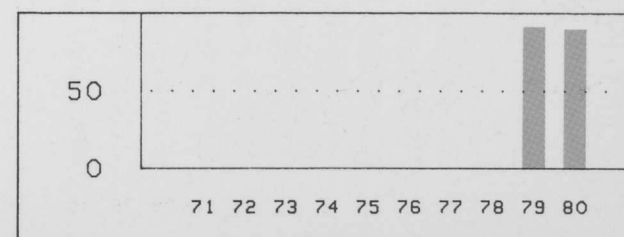
Kansa taisteli — miehet kertovat -lehden levikin kehitys

Eläinmaailma-lehden levikin kehitys

Roope-setä, taskulehden levikin kehitys

Tytäryhtiöt

Lehtikuva Oy

Yhtiö kuvasi toimintavuoden aikana aktiivisesti useita ulkomaisia uutistapahtumia, joista leimaa-antavimpia olivat kahdet olympiakisat.

Kuвамarkkinoilla esiintyneen värikuvien heikon tarjonnan vuoksi Lehtikuva Oy keskittyi voimakkaasti ulkomaisten suur tapahtumien värikuvaukseen. Näin pystyttiin tarjoamaan nopea ja kilpailukykyinen väripalvelu merkittävistä tapahtumista eurooppalaisille ja amerikkalaisille asiakaslehdille ja kuvatoimistoille. Tätä materiaalia hyödynnettiin tehokkaasti myös kotimaassa. Harvinaisen vilkas uutiskuvatoiminnan vuosi jatkui marraskuuhun saakka, jolloin SSL:n lakko pysäytti toiminnan kolmen viikon ajaksi.

Lake Placidin ja Moskovan kisojen lisäksi olivat merkittävimpiä kuvaustapahtumia mm. kolme kuvausmatkaa Puolaan, presidentti Titon hautajaiset, norjalaisen öljynporauslautan kaatuminen, Venetsian huippukokous, Algerian maanjäristys, presidentti Kekkosen valtiovierailu Neuvostoliitossa sekä useat päivänpolttavat uutistapahtumat eri puolilla Eurooppaa ja Lähi-itää.

Vilkastuvaa kuvaliikennettä hoitamaan suunniteltu telefotokeskuksen laajennus valmistui juuri ennen Moskovan olympiakisoja. Tällöin kansainvälisten yhteyksien määrä kaksinkertaistui ja pääasiassa kotimaiseen telefotoliikenteeseen tarkoitettujen linjojen luku lisääntyi kymmenestä kuuteentoista.

1.6. 1980 aloitettiin telefotoliikenteen merkittävänä uudistuksena pidettävä Lehtikuva Oy:n yhteislähetystoiminta, jossa kolmen tunnin aikana siirretään koko päivän uutiskuvatuotanto samanaikaisesti kaikille tilaajille entisten yksittäislähetysten asemesta.

Olympiavuoden kuvarunsauden ja yhteislähetysten ansiosta kotimaisten telefotojen myynti lähes kolminkertaistui edelliseen vuoteen verrattuna. Myönteistä kehitystä tapahtui myös ulkomaisten telefotokuvien ja värikuvien myynnin kohdalla. Lisääntyneen tarjonnan ja uudistuneen painatustekniikan ansiosta suomalaiset sanomalehdet käyttivät olympiakisojen selostuksissa enemmän värikuvia kuin koskaan aikaisemmin.

Kaupallisen osaston toiminta voimistui vuoden loppupuolella. Tilatuista kuvauksista suurimmat olivat Finlandia-hiihto ja multivisiotyöt.

Kuvaustoiminnan tehostamiseksi perustettiin Studio Oulu, joka aloitti toimintansa 1.9. 1980 kaupalliselta osastolta siirtyneen kuvaajan voimin. Sen toiminta jakautuu kaupalliseen kuvaukseen ja uutiskuvaukseen.

Lähinnä ulkomailla tapahtuneen kuvaustoiminnan ansiosta muodostui yhtiön taloudellinen tulos positiiviseksi.

Tilinpäätös osoittaa 68.852,91 mk voittoa.

Toimintavuoden päättyessä yhtiön palveluksessa oli 62 henkilöä.

Oy Linguaphone Ab

Kulunut toimintavuosi 1980 oli yhtiön kannalta hyvä. Myynti nousi 23 %, ja tulostavoitteet ylitettiin selvästi. Tähän vaikuttivat maassamme edelleen jatkunut taloudellinen kasvu, markkinointipanoksen oikea suuntaaminen ja mitoitus sekä yleiskustannusten hallinta.

Kielikoulutus oli edelleen yhtiön yksinomainen toimiala. Valikoimissa oli 34 eri kieltä ja 244 kielikursia. Toimintavuonna ei tuotu markkinoille uusia tuotteita, vaan keskityttiin olemassa olevien tuotteiden myyntiin. Parhaiten onnistuttiin yrityksille tarkoitetun pienoiskiellaboratorion Minilabin markkinoinnissa. Sen volyymin kasvu oli 21 %. Sekä yrityspalvelun että aikuisopetuksen markkinointiorganisaatiota vahvistettiin.

Vuoden loppupuolella käynnistettiin esitutkimus automaattiseen tietojenkäsittelyyn siirtymisestä.

Englannin punnan voimakas vahvistuminen ja tuontihintojen nousu vaikeuttivat yhtiön toimintaa ja kasvattivat kustannuksia poikkeuksellisen paljon. Kuitenkin yleiskulut kasvoivat vain 8 %.

Toimintavuoden päättyessä yhtiön palveluksessa oli 8 henkeä. Etäisopetus hoidettiin kymmenen kielenopettajan voimin.

Tilinpäätös osoittaa kertomusvuodelta 29.971,58 mk voittoa.

Simonpaino Oy

Vuoden 1980 alusta lukien Simonpaino Oy:n toiminta pelkistettiin kahden rotaation sekä nitomon muodostamaksi rotaatiolinjaksi. Kuvien- ja tekstinkäsittelytilat tyhjennettiin, jolloin vain levynvalmistus jäi entiselle paikalleen. Arkipaino yhdistettiin Sanoma Osakeyhtiön lomakepainoon. Samassa yhteydessä supistettiin arkipainatusta voimakkaasti.

Simonpaino Oy:n koko henkilökunta, yhteensä 49 henkilöä, siirtyi 1. 6. 1980 Sanoma Osakeyhtiön palvelukseen ja toimintayksikön nimi muutettiin Sanomapainon Tapiolan painoksi. Näin Simonpaino Oy:n varsinainen operatiivinen toiminta päättyi. Yhtiöllä on edelleen käyttöomaisuutta ja tämän vuokrauksesta vuokratuloja sekä korkotuottoja.

Henkilöstö

Henkilömäärät

Yhtiön palveluksessa oli keskimäärin 2.564 (2.450) kokopäivätoimista henkilöä, joista toimihenkilöitä oli 872 (834), toimittajia 470 (457) ja työntekijöitä 1.222 (1.159). Lehdenjakajia oli 2.083 (1.705). Työsuhteessa oli täten kaikkiaan 4.647 (4.155) henkilöä. Lisäksi yhtiö maksoi prosenttipalkkioita 2.928 (3.095) asiamiehelle.

Toimintoryhmittäin henkilöstömäärä jakaantui seuraavasti:

Sanomalehtiryhmä	1.404	(1.351)
Sanomapaino	631	(595)
Aikakauslehti- ja kirjaryhmä	117	(107)
Hallintoryhmä	210	(229)
Talousryhmä	120	(118)
Kiinteistöryhmä	34	(-)
Suunnittelu- ja kehitysryhmä	12	(14)
Ylin johto ja erikoistehtävät	12	(15)
Ammattikoulu	24	(21)
	<u>2.564</u>	<u>(2.450)</u>

Henkilöstön vaihtuvuus kasvoi lukemaan 5,6 % (4,9).

Jakajien vaihtuvuus oli 21,7 % (25,5) ja asiamiesten 7,3 % (19,8). Poissaolomäärä oli 5,0 % (4,9).

Työterveys

Lääkärien ja työterveydenhoitajien vastaanotoilla kävi vuoden aikana 18.758 potilasta (18.863). Laboratoriotutkimuksia suoritettiin 2.997 (3.129) ja näkö tutkimuksia 447 (551). Kuulotutkimusten määrä lisääntyi 424:ään (174). Verenluovuttajia oli 238 (291). Ensiapukoulutusta sai 116 henkilöä.

Työsuojelu

Työsuojelutoimikunta piti kuusi kokousta ja suoritti yhden tarkastuskierroksen. Toimihenkilöiden ergonomiaryhmä kokoontui viisi kertaa.

Tavanomaisten tarkistusten ja mittausten — lämpötila, veto, ilmankosteus ja melu — lisäksi tehtiin useita syventäviä työhygieenisia mittauksia erikoisolosuhteissa. Työsuojelullisia parannuksia tehtiin lukuisia, ja henkilöstön valmiutta parannettiin työsuojelu-, palosuojelu- ja ensiapukoulutuksella.

Yhtiön sisäisiä työsuojelutarkastuksia tehtiin 12 kertaa. Uudenmaan työsuojelupiiri suoritti työsuojelutarkastuksen kaikkiin Sanomapainon painolaitoksiin. Työsuojelupiirin poikkeuslupajaosto tutustui lehtilaittomoon.

Sisäinen tiedotustoiminta

Sanoma Osakeyhtiön ja sen tytäryhtiöiden henkilöstölehti HESA ilmestyi kertomusvuonna 8 (7) kertaa ja Sanomia-tiedotuslehti 47 (49) kertaa. Asiamiesten sisäiseen tiedotustoimintaan tarkoitettuja Sanomien Asiamies -lehtiä julkaistiin 4 (4) ja Sanomien Asiamies -tiedotuksia 11 (12) numeroa.

Palkanlaskenta

Työehtosopimusten mukaisia palkankorotuksia oli toimintavuoden aikana työntekijöillä ja jakajilla kolme ja kuukausipalkkaisilla toimihenkilöillä kaksi. Ravintolahenkilöstö siirtyi 1.3. 1980 GTT/SKL:n työehtosopimuksen piiriin, mikä aiheutti palkkauserusteen selvittämisen sekä palkanmaksun siirtämisen kuukausipalkoista viikkopalkkoihin. Jakajien palkanlaskenta siirrettiin atk:lle toimintavuoden päättyessä.

Henkilöstöpalvelut

Yhtiössä toimii viisi henkilöstöravintolaa. Niiden toimintaa ja kehittämistä käsittelevät ravintolatoimikunnat.

Sanomien Kerholle myönnettiin 155.000 mk:n määräraha, jonka käytöstä kerhon jäsenet päättivät vuosikokouksessaan.

Ammattikoulu

50 ja 60 vuotta täyttäviä oli 150, joita muistettiin adressein, lahjoin ja kukin. Keskuskauppakamarin ansiomerkki myönnettiin 161:lle henkilölle, joiden palveluaikajakautuma oli seuraava:

50 v —	1
40 v —	3
35 v —	7
30 v —	18
25 v —	49
20 v —	83
	161

Yhtiön virkistysalueella Jalassaaressa oli kävijöitä 6.721 (6.264), Rukalla 144 (119) ja uutta lomaosaketta Bomballa käytti 134 henkilöä.

Yhteistoiminta

Yhteistoimintalain mukainen yhteinen kokous pidettiin yhtymätasolla kuusi kertaa. Sanomalehtiryhmän neuvottelukunta kokoontui 7 kertaa ja Sanomapainon yhteistyökomitea 7 kertaa.

Yhtymätason yhteisessä kokouksessa valmisteltiin yrityskohtaista YT-sopimusta.

Keväällä käsiteltiin luottamusmiesten kanssa edellisen vuoden toimintakertomusta ja syksyllä käytiin läpi seuraavan vuoden toimintasuunnitelmia.

Eläkeläiset

Sanoma Osakeyhtiön Eläkesäätiö s.r:n eläkettä saavia eläkeläisiä oli vuoden lopussa 746 (687). Eläkesäätiön hallitus kokoontui 5 kertaa. Sanomain Seniorit huolehti eläkeläisten monipuolisesta virkistystoiminnasta.

Sanoma Osakeyhtiön Ammattikoulu toimi vuonna 1980 kolmella koulutuksen pääsektorilla: graafinen koulutus, toimittajakoulutus ja toimihenkilökoulutus. Toimihenkilökoulutuksen sektoriin kuuluivat lisäksi esimieskoulutus ja yleiskurssit. Luonteeltaan koulutustoiminta oli jatko- ja täydennyskoulutusta sekä yhtiön eri projektien edellyttämää uudelleen koulutusta. Varsinaista peruskoulutusta annettiin ainoastaan toimittajakoulussa.

Graafisella sektorilla oli 62 koulutustilaisuutta, joihin osallistui yhteensä 694 henkilöä.

Toimittajakoulun 9. peruskurssilla päätti opiskelunsa 15 henkilöä joulukuussa 1980. Toimituksellisen alan jatkokoulutustilaisuuksia järjestettiin 21, ja niihin osallistui yhteensä 481 henkilöä.

Toimihenkilöille järjestettyihin 75:een koulutustilaisuuteen osallistui yhteensä 1.137 henkilöä. Esimieskoulutusta varten oli 21 tilaisuutta, joihin osallistui yhteensä 278 esimiestä.

Yleiskoulutuksen tilaisuuksia oli 178 ja niiden osallistujamäärä yhteensä 2.597. Toimihenkilökoulutuksen sektorilla oli koulutustilaisuuksia 274, ja niihin osallistui 4.012 henkilöä.

Ammattikoulun toteuttamien koulutustilaisuuksien lukumäärä oli yhteensä 358 ja osallistujamäärä yhteensä 5.202.

Koulutuksen sisältösuunnittelusta huolehtivat omilla sektoreillaan graafisen alan, toimittajien ja toimihenkilöiden koulutustoimikunnat sekä niiden asettamat lukuisat työryhmät.

Tilastotietoa

Tuloslaskelma prosentteina liikevaihdosta

	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Myyntituotot	122,8	122,8	122,5	124,9	127,7	129,7	131,2	131,1
Myyntin oikaisuerät	- 22,8	- 22,8	- 22,5	- 24,9	- 27,7	- 29,7	- 31,2	- 31,1
Liikevaihto	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Muuttuvat kulut	- 67,1	- 66,2	- 67,3	- 65,5	- 58,5	- 59,0	- 60,5	- 61,4
Myyntikate	32,9	33,8	32,7	34,5	41,5	41,0	39,5	38,6
Kiinteät kulut	- 27,8	- 27,0	- 28,3	- 25,4	- 24,8	- 24,1	- 23,7	- 27,6
Käyttökate	5,1	6,8	4,4	9,1	16,7	16,9	15,8	11,0
Poistot	- 3,7	- 3,0	- 2,5	- 5,5	- 15,2	- 14,9	- 14,0	- 2,6
Liikevoitto	1,4	3,8	1,9	3,6	1,5	2,0	1,8	8,4
Muut tuotot ja kulut	+ 1,4	+ 2,9	+ 3,0	+ 3,0	+ 2,5	+ 1,6	+ 2,8	+ 2,7
	2,8	6,7	4,9	6,6	4,0	3,6	4,6	11,1
Varausten muutos	- 0,7	- 3,3	- 1,1	- 0,7	-	-	- 0,5	- 6,0
Korkokulut	- 1,0	- 1,4	- 1,6	- 2,4	- 2,8	- 2,8	- 2,8	- 1,7
Tuloslaskelman verot	-	-	-	- 1,7	- 0,6	- 0,1	-	- 0,8
Tilikauden voitto	1,1	2,0	2,2	1,8	0,6	0,7	1,3	2,6

Lehtien levikit

	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
HS	289.704	305.016	311.438	318.953	327.275	346.910	356.945	368.351	379.753	393.697
HS-sunn.	344.173	349.392	355.116	359.130	365.809	391.971	405.185	420.063	438.820	455.858
IS	70.481	83.085	79.983	89.778	98.045	120.080	122.024	118.063	119.818	120.186
MN	166.725	150.289	182.619	142.015	110.618	123.872	128.483	133.619	132.423	126.556
AA	279.754	309.155	315.877	313.139	317.571	303.703	295.163	291.890	290.109	294.892
KK	101.915	90.639	100.475	91.611	86.448	104.682	127.232	158.241	184.449	191.165
KT	55.413	60.533	55.867	50.944	47.846	43.886	46.093	43.197	41.516	39.494
SK	—	—	—	56.752	97.307	106.753	106.572	113.261	116.261	112.747
RS	—	—	—	—	—	—	—	—	90.936	89.385
EM	—	—	—	—	—	—	—	—	43.544	40.860

Luvut ovat ao. vuoden aikana suoritettujen virallisten levikintarkastusten keskiarvoja

Eräitä tunnuslukuja

Nimellisarvoina

	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Liikevaihto/hlö 1	91.801,8	110.746,2	132.783,2	155.841,1	181.193,8	200.968,8	235.851,2
Liikevaihto/hlö 2	69.122,0	64.889,3	77.185,0	89.606,7	131.894,2	149.068,6	187.698,9
Maksetut työssäoloajan palkat/hlö	18.861,2	21.409,5	25.342,1	28.869,9	32.446,8	34.488,6	37.769,5
Sos.kulut/hlö	7.019,9	8.392,0	10.989,2	12.516,3	13.182,5	15.509,7	19.587,5
Henkilökulut/hlö	25.881,1	29.801,5	36.331,3	41.386,2	45.629,3	49.998,3	57.357,0
Henkilökulut % lv:sta	46,7	45,9	47,1	46,2	44,0	43,8	49,0

Vuoden 1980 rahan arvoksi muunnettuina

	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Liikevaihto/hlö 1	170.475,9	181.070,0	194.925,7	206.957,0	229.210,2	233.324,9	235.851,2
Liikevaihto/hlö 2	128.359,6	106.094,0	113.307,6	118.997,7	166.846,2	173.068,6	187.698,9
Maksetut työssäoloajan palkat/hlö	35.025,2	35.004,5	37.202,2	38.339,2	41.045,2	40.041,2	37.769,5
Sos.kulut/hlö	13.035,9	13.720,9	16.132,1	16.621,6	16.675,9	18.006,8	19.587,5
Henkilökulut/hlö	48.061,2	48.725,5	53.334,3	54.960,8	57.721,1	58.048,0	57.357,0
Henkilökulut % lv:sta	46,7	45,9	47,1	46,2	44,0	43,8	49,0

Liikevaihto/hlö 1 = liikevaihto jaettuna kiinteissä toimipaikoissa vuoden lopulla työskentelevien lukumäärällä

Liikevaihto/hlö 2 = liikevaihto jaettuna ed. + 1/2 jakajien lukumäärästä vuoden lopulla

Vuosien 1979 ja 1980 luvut on laskettu yhdenmukaisesti muiden henkilötietojen kanssa henkilöstön keskilukumäärän perusteella kun taas aikaisemmat luvut ovat vuoden lopun lukuja.

Luottamushenkilöt

KIRJATYÖNTEKIJÄT

Pääluottamusmies

Teuvo Hörkkö

Sanomalehtipaino

Varapääluottamusmies

Pentti Käyhkö

Latomo

Pentti Käyhkö

Levynvalmistus

Heikki Hartikainen

Repro

Pentti Lassila

Rotaatio, päivävuoro

Voitto Salo

Rotaatio, yövuoro

Unto Lauronen

Postitus, päivävuoro

Anni Torkkeli

Postitus, yövuoro

Väinö Saloniemi

Kunnossapito

Karl Källman

Sanomapaino

Varapääluottamusmies

Pertti Liinkangas

Hiomotie

Foto-lito

Jorma Tuuli

Latomo

Tauno Holappa

Paino

Heikki Salomaa

Sitomo

Laine Lahdelma

Postitus

Elisabeth Leinonen

Kunnossapito

Pentti Lindstedt

Strömbergintie

Lomakepaino

Paino

Martta Kaivola

Sitomo

Pertti Liinkangas

Seija Palonen

Tapiolan paino

Jukka Suojanen

Puhelinpalvelu

Kaisa Käyhkö

Ravintolat

Marjatta Kuosmanen

TOIMITUKSELLISET TYÖNTEKIJÄT

Pääluottamusmies

Oili Tolvanen

Varapääluottamusmies

Seija Sartti-Laitinen

Helsingin Sanomat

Seija Sartti-Laitinen

Helsingin Sanomat

alueloitukset

Jukka Kuikka

Ilta-Sanomat

Jukka Tennilä

Aikakauslehdet

Kati Lintonen

(Me naiset)

Lehtikuva Oy

Pertti Tuominen

GRAAFISET TOIMIHENKILÖT

Pääluottamusmies

Irma Seppälä

Varapääluottamusmies

Lauri Koski

Talous- ja hallintoryhmä

Tuula Pulkkanen

Tilausliikenneosasto

Ritva Marjanen

Keskusta

Anneli Kärppä

Pitäjänmäki

Irma Seppälä

Asiakaspalvelukonttorit,

asioimistot, jakelukonttorit

Anja Savolainen

Sanomala

Matti Auvinen

Levikkiosasto,

tilausdustajat

Lauri Koski

TEOLLISUUSTOIMIHENKILÖT

Pääluottamusmies

Iiris Lindman

Varapääluottamusmies

Ritva Viitanen

Hallintoryhmä

Ritva Viitanen

Keskusta

Taija Heinonen

Aikakauslehti- ja kirjaryhmä

Iiris Lindman

TEKNISET TOIMIHENKILÖT

Neuvotteleva yhdysmies

Aarni Pitkänen

Neuvottelevan yhdysmiehen

varamies

Veikko Koskinen

Sanomalehtipaino

Ludviginkatu, yhdysmies

Mauri Ketola

Sanomala, yhdysmies

Pentti Peltomäki

Sanomapaino/Hiomotie

yhdysmies

Matti Perälä

Sanomapaino/

Strömbergintie

yhdysmies

Risto Pirhonen

AUTO- JA KULJETUSALA

Pääluottamusmies	Juhani Heinonen
Päivävuoro	Kullervo Ahola
Yövuoro	Kauko Wilberg

TYÖSUOJELUVALTUUTETUT

Aimo Arjosaari	Sitomo, Strömbergintie
Taina Lehtonen	Tilausliikenneos.
	Itälahdenkatu
Silja Linko-Lind	HS-toimitus,
Pentti Peltomäki	Ludviginkatu
Kyllikki Rajaharju	Varasto, Sanomala
	Et. Haagan konttori
Kalle Salonen	Levynvalmistamo,
	Sanomala
Reijo Toivanen	Kuvaamo, Hiomotie 1
Jorma Puusa	Lehtikuva Oy

Toimitusosaston puheenjohtaja

Esko Nurmi

Helsingin Kirjatyöntekijäin Yhdistyksen puheenjohtaja

Toive Suominen

Työsuojelutoimikunnan puheenjohtaja

Jouko Vanninen

JAKAJAT

Helsingin sopimusalueella

Pääluottamusmies	Bertta Nykyri
Varapääluottamusmies	Eeva Miinin

Muualla maassa

Hamina	Terttu Taipale
Hyvinkää	Maija Hyttinen
Hämeenlinna	Inga Heikintupa
Imatra	Eva Toikka
Inkeroinen	Annikki Tani
Joensuu	Arja Ikonen
Järvenpää	Irma Lehtinen
Kerava	Helena Viitanen
Lahti	Anni Vilen
Lohja	Anja Kinnula
Lappeenranta	Helvi Hyypiä
Pori	Annikki Nokelainen
Rauma	Vuokko Pajari
Riihimäki	Timo Heino
Tampere	Inkeri Manninen

Sanomain Kerhon puheenjohtaja

Jouko Vanninen

Sanomain Seniorien puheenjohtaja

Raimo Rajahuhta

Sanoma Osakeyhtiön Eläkesäätiö s.r:n

hallituksen puheenjohtaja

Teo Mertanen

Nuorisourheilu ja Helsingin Sanomat

Helsingin Sanomat on kohta kolmen vuosikymmenen ajan antanut tukensa nuorisourheilulle. Tällä hetkellä tuen piirissä on kolme nuorille tarkoitettua kilpailutapahtumaa: Hopeasompa-hiihdot, Siniviittauinnit, optimistijollien Suomen mestaruuskilpailu ja uutena tulokkaana Jumppakärpänen.

Helsingin Sanomat aloitti tukitoimet aikuisten kilpailuista. Ensimmäinen Jukolan Viesti juosti vuonna 1949, ja tämän mukaansa tempaavan suunnistusviestin järjestelyissä lehti on edelleen mukana. Nuorisourheilun tukiryhmään Helsingin Sanomat tuli luontevasti koulun kautta. Vuonna 1955 oppikoulu-pojat saivat oman jalkapallokilpailunsa ja cupin elinvoima kesti peräti 18 vuotta. Parhaimmillaan oli cupissa mukana 160 koulua.

Jalkapallo sai 60-luvulla rinnalleen tyttöjen ja poikien koripallocupit, ja nämä kolme kilpailua yhdessä ruokivat hedelmällisesti palloilulajien vallankumousta nuorison keskuudessa.

Koulu-uudistuksen tehdessä tulokaan saivat cupit väistyä, ja heti 70-luvun alussa Helsingin Sanomien suojelukseen tuli liuta uusia nuorisokilpailuja. 70-luvun tuotteita ovat nappulajalkapallo, Siniviittauinnit, Korttelikiekko, Hopeasompa-hiihdot ja optimistijollien SM. Korttelikiekko kuoli pois viiden vuoden iässä, harrastajien mielestä turhan varhain. Nappulajalkapallo jatkuu edelleen, mutta nyt ilman Helsingin Sanomien tukea ja tunnuksia.

Helsingin Sanomille oli helppoa tehdä valinta nuorten hyväksi. Nuorilla oli kymmenen vuotta sitten kilpailutoiminnasta pulaa, ja vielääkään heidän ulottuvilleen ei kanavoidu riittävästi yhteiskunnan urheiluvaroja. Pitkän iän kilpailulle Helsingin Sanomien suojeluksessa on taannut se, että kilpailu on saanut nuorilta suojelemaan vastaanoton.

Helsingin Sanomien tuen piiriin kuuluvista kilpailuista elinvoimaisin ja nuoria puoleensa vetävin on Hopeasompa. Se kutsuu mukaan 10—16-vuotiaita tyttöjä ja poikia. Heidän valittavanaan ovat kaikki hiihtolajit: murtomaahiihto, yhdistetty, mäenlasku ja pujottelu.

Kun Hopeasompa kymmenen vuotta sitten alkoi, kantoivat valmentajat huolta lajinsa tulevaisuudesta. Nuoret hyljeksivät suksia urheiluvälineenä.

Hopeasomman myötä valmentajien murheet ovat väistyneet. Koulunuoriso liikkuu taas suksilla. Ensimmäisenä kilpailuvuotena Hopeasommassa rekisteröitiin vain hitusen päälle satatuhatta kilpailusuoritusta, mutta kun karsintakilpailuja rupesivat seurojen

ohella järjestämään pankit, palokunnat, omakotiyhdistykset, Lions Clubit ja Martat, alkoivat osanottajamäärät kasvaa.

Nyt kymmenenvuotiaana Hopeasompa tähyilee jo puolen miljoonan rajaviivalle. Osanottoennätys (474.000 kilpasuoritusta) on peräisin runsaslumiselta talvelta 1978.

Kilpailusuoritusten päällekkäisyydestä johtuen ei hiihtäjien määrä ole aivan näin suuri. Mutta vaikka osanottajamäärän pudottaisi 250.000:een, on Hopeasompa siitä huolimatta suosituin nuorisokilpailu Suomessa.

70-luvun lopulla oli 10—16-vuotiaita suomalaisia puolisen miljoonaa. Kun Hopeasompa on tästä määrästä saanut puolet suksille, on se osoitus kilpailun elinvoimasta.

Hopeasompaajista ensimmäiset kilpailevat jo aikuisten sarjassa. Taina Impiö, yksi Hopeasompa-voittajista, on ennättänyt aina maailmanmestariksi saakka. Hitaampaakin kehitystä on tapahtunut. Harri Kirvesniemi ja Kari Härkönen hiihtivät hopeasompaajina kaukana kärjen takana. Nyt aikamiehinä he ovat maailman parhaita.

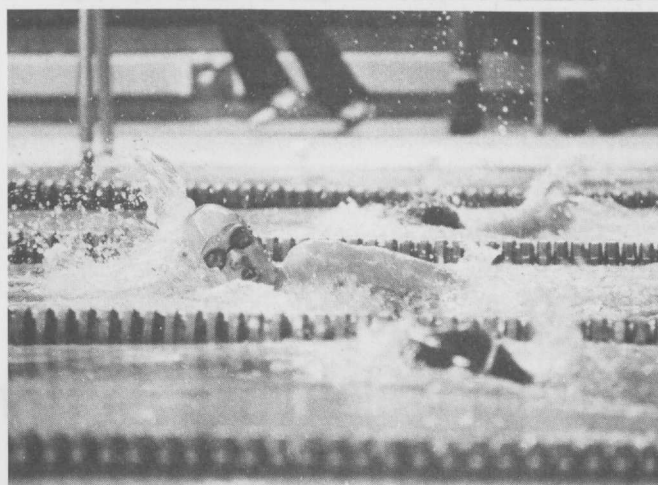
Siniviittauinnit on Hopeasompaa kaksi vuotta vanhempi kilpailu. Vuosittain se on houkuttellut runsaat tuhat uimaria altaaseen. Kykyjen kouluttaminen uinnissa ei ole kuitenkaan onnistunut yhtä hyvin kuin hiihdossa. Siniviitta-uimareista ainoakaan ei ole päässyt aikuisena maailman huipulle.

Harrastajapulaa potanut voimistelu on tullut uutena lajina tuen piiriin. Jumppakärpänen houkuttelee pikakutyttöjä ja -poikia lajiin, joka on yksi vaativimmista.

Viimeistään 6—8 vuoden iässä on jumppakärpäsen nuoria purtava. Voimistelussa jos missään nuorten kouluttaminen vaatii myös taitavaa ohjausta. Lapsityövoiman raa'alla hyväksikäytöllä on varjopuolensa, kuten on havaittu.

JUHANI SYVÄNEN

Johtajisto 31.12. 1980

Aatos Erkko, hallituksen puheenjohtaja
Väinö J. Nurmimaa, toimitusjohtaja
Teo Mertanen, hallinnollinen päätoimittaja, varatoimitusjohtaja
Jaakko Rauramo, sanomalehtiryhmän johtaja, varatoimitusjohtaja

---

Jaakko Hannuksela, suunnittelu- ja kehitysryhmän johtaja
Heikki Huhtanen, Sanomapainon johtaja
Tapani Kivelä, hallintoryhmän johtaja (1.9. 1980 alkaen)
Matti Pelttonen, aikakauslehti- ja kirjaryhmän johtaja
Martti Teräsalmi, talousryhmän johtaja
Pekka Toropainen, kiinteistöryhmän johtaja

Sakari Almi, Ilta-Sanomien markkinointijohtaja
Pertti Huhtala, Helsingin Sanomien ilmoitusmyyntijohtaja
Matti Huopaniemi, Helsingin Sanomien markkinointijohtaja
Hannu Kilttilä, sanomalehtien tuotantojohtaja, Sanomala
Jouko Nurmela, sanomalehtien tuotantojohtaja, sivunvalmistus
Pertti Puolakka, Sanomapainon suunnittelujohtaja
Tuomo Saarinen, Sanomapainon tuotantojohtaja
Aleksis Stenvall, Sanomapainon markkinointijohtaja

Päätoimittajat

Sanomalehdet

Teo Mertanen, hallinnollinen
päätoimittaja

Helsingin Sanomat

Heikki Tikkanen, vastaava
Keijo Kylävaara
Simopekka Nortamo

Ilta-Sanomat

Martti Huhtamäki, vastaava
Heikki Aarnio

Kodin Kuva-lehti

Suuri Käsityökerho
Maire Varhela

Me naiset

Kerttu Saarela, vastaava
Tuija Verkkola (1.9. 1980 alkaen)

Aku Ankka

Kirsti Toppari

Roope-setä, taskulehti

Mary A. Wuorio

Eläinmaailma

Ilkka Koivisto

Tytäryhtiöiden toimitusjohtajat

Lehtikuva Oy

Patricia Seppää

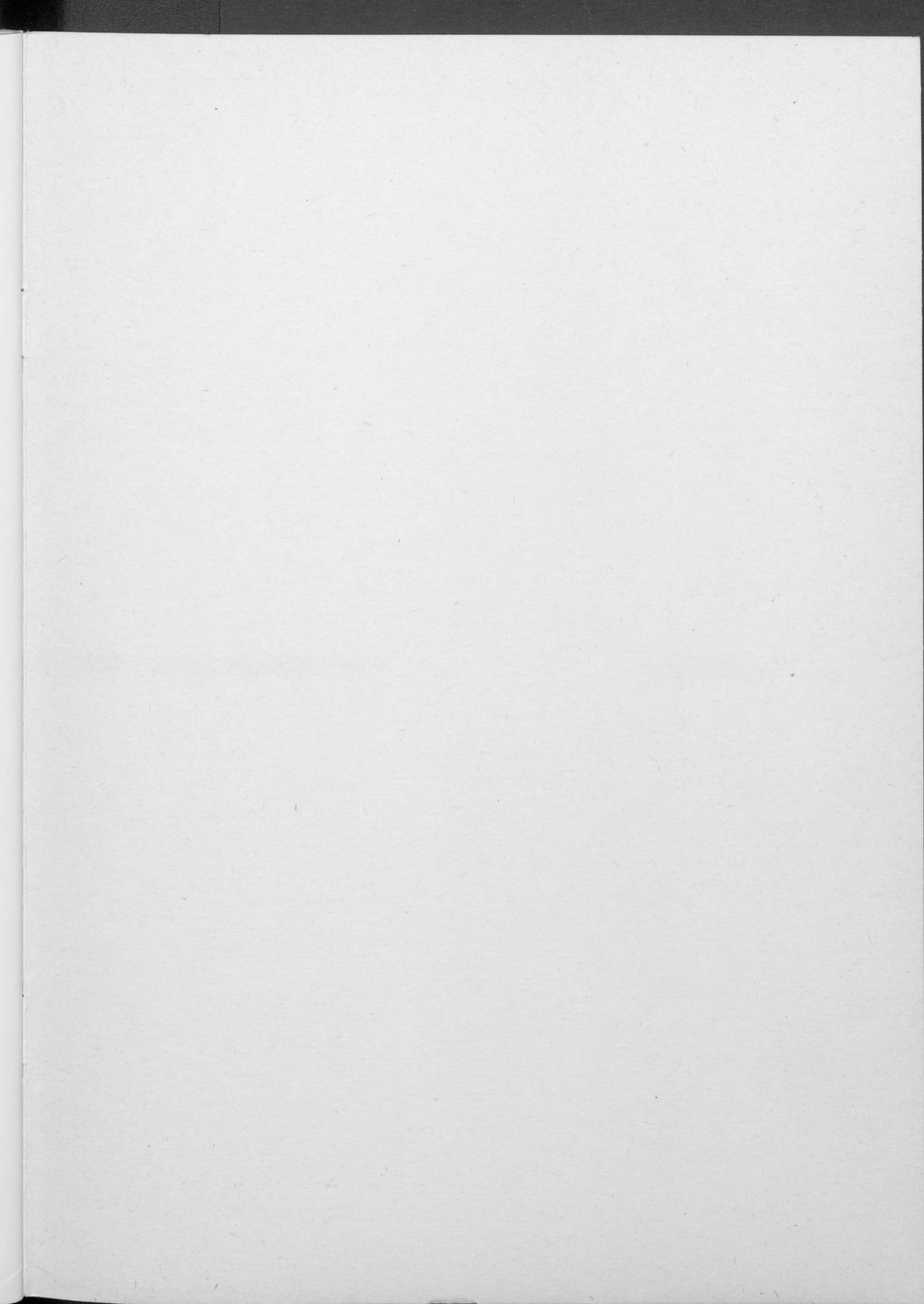
Oy Linguaphone Ab

Kari Hyytiäinen

Simonpaino Oy

Heikki Huhtanen

Tämän toimintakertomuksen
kaaviot on piirretty
tietokoneen HP 98455 ja
piirturin HP 9872 B avulla.

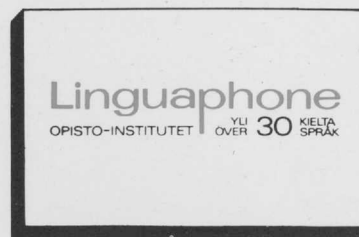

Sanomapaino

Lehtikuva Oy

Oy Linguaphone Ab